

Siyasal Aktörlerin Korku İletilerini Bir İkna Aracı Olarak Kullanımı: 2002, 2007 ve 2011 Genel Seçimleri Üzerinden Bir İnceleme

Kamuran DEĞER

Kocaeli Üniversitesi

İletişim Fakültesi

Kocaeli

Özet

Çalışmada siyasal aktörlerin seçim kampanyası hedefleri doğrultusunda seçmen kitlesinin desteğini alabilmek için korkuları nasıl ürettiği ve medya üzerinden yayılımını nasıl gerçekleştirdikleri sorularının yanıtları aranmaktadır. Buna göre çalışmada korkunun kavramsal ve kuramsal çerçevesi ele alınırken, 2002, 2007 ve 2011 tarihlerinde Türkiye'nin siyasal, sosyokültürel ve ekonomik yapısıyla ilgili korkuları incelenmektedir. Çalışmada örneklem olarak 2002, 2007 ve 2011 yıllarında gerçekleştirilen genel seçimlerden bir ay önce siyasal aktörlerin seçim mitinglerinde yaptıkları konuşmalar Hürriyet, Cumhuriyet, Zaman ve Taraf gazeteleri üzerinden içeriksel analiz yöntemiyle incelenmektedir. Araştırma sonrasında elde edilen veriler siyasal aktörlerin kitleleri ikna etmek için korkuyu önemli bir araç olarak kullandıklarını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Korku, propaganda, siyasal iletişim, 2002, 2007, 2011 Genel Seçimleri,

The Use of Fear Messages by Political Actors as a Persuasion Tool:

An Examination on 2002, 2007 & 2011 General Elections

Abstract

In this study, the answers to the questions of what fear produces and how fear is spread through the media by the political actors are sought in order to get the support of the electoral masses in the election campaigns are looked into. The conceptual and theoretical framework of fear are discussed and fears about Turkey's political, socio-cultural and economic structures are examined in 2002, 2007, 2011 General Elections. Accordingly, the research includes the speeches of political actors in the general election meetings in 2002, 2007, 2011. The news including the meeting speeches on political pages of Hürriyet, Cumhuriyet, Zaman and Taraf newspapers are examined through content analysis in the research. As a result the data obtained after the research reveals that political actors use fear as an important tool to convince the masses.

Keywords: Fear, propaganda, political communication, 2002, 2007, 2011 General Elections

Giriş

İnsanın güvende olma ihtiyacı korkunun en temel güdülerinden biri olarak tanımlanmasına yol açar. Bu sebeple bazı insanlar güvenliğini tehlikeye sokan durumlardan korkar ve ondan kaçma eğilimi gösterirken, bazıları da korkularıyla mücadele içerisine girer ve korktukları nesneyi ortadan kaldırarak eski güvenliklerine kavuşmayı tercih ederler (Köknel, 1995: 20). İnsanların ve toplumların yaşamlarını şekillendirebilen korku duygusunun bazı güç odaklarınca sistemli bir şekilde üretilmesi ve yönlendirilmesi tehlikeli bir boyut içermesi açısından önemlidir. Çünkü üretilen korkular sayesinde bireylerin düşünce, davranış ve değerleri kontrol altına alınabilir ve belirlenen hedefler doğrultusunda yönlendirilebilir.

Bu doğrultuda bu çalışmada, siyasal aktörlerin kendi amaçları doğrultusunda insanların desteğini alabilmek ya da toplumsal denetimi sağlayabilmek için hangi korkuları, nasıl ürettiği ve medya üzerinden yayılımını nasıl gerçekleştirdiği sorularının yanıtlarının ortaya konulması amaçlanmaktadır. Çalışmada korku kavramsal ve kuramsal açıdan incelenirken, AKP'nin iktidarda olduğu 2002, 2007 ve 2011 tarihleri arasındaki süreçte toplumun yaşadığı başlıca siyasal, sosyokültürel ve ekonomik korkuların belirlenmesi hedeflenmektedir. İçerik analiziyle yapılan araştırmada 2002, 2007 ve 2011 Genel Seçimleri 'ne katılan siyasal parti liderlerinin seçmen kitlelerini ikna etmek için kullandıkları korkular niceliksel ve niteliksel açıdan ele alınmaktadır. Bu kapsamda siyasi liderlerin seçimlere bir ay kala gerçekleştirdikleri miting konuşmaları farklı yayın kimliklerine sahip olan ve geniş kitleler tarafından okunan Hürriyet, Cumhuriyet, Zaman ve Taraf gazeteleri üzerinden incelenmektedir.

Korkunun Kavramsal Çerçevesi

Korku bir tehlike düşüncesi karşısında uyanan kaygı duygusu olarak tanımlanır (TDK, 1998, s.1363). Diğer bir ifadeyle, dışarıdan gelen herhangi bir tehlikeye karşı verilen duygusal bir tepkidir. Dolayısıyla kaçma davranışını başlatan bir duygu olmasının yanı sıra nesnel bir tehlikeye karşı denge ve durumsal işlevi olan bir uyarılışı da içinde barındırır (Şenol, 2006: 246). Krisnamurti, (2009: 17) belirsizliğin korku duygusunun oluşumuna zemin hazırladığını belirterek, korkuyu belirginlikten belirsizliğe doğru bir geçiş olarak yorumlamaktadır. Belirsizlik ve tehlike kavramlarına işaret eden bu tanımlamadan yola çıkıldığında, insanın belirli düşünce kalıpları doğrultusunda şekillendirdiği yaşantısında bildiği ve inandığı şeylerden koparılmaya çalışıldığı hissini korku duygusunu doğurduğu söylenebilir.

ABD eski başkanlarından Franklin D. Roosevelt "Asıl korkmamız gereken şey korkunun kendisidir" sözleri ile korku tepkisini harekete geçiren duyguların hayali tehlikelerden kaynaklandığına dikkat çekmiştir (Fossum, 1999: 8). Yaşama geçmemiş hayali bir dünyanın ürünü olarak insan beyninde yer alan korkuların belirli ölçülerin dışında yaşanması

ise hastalıklı bir durumu beraberinde getirir (Mannoni, 1992: 37). Bazen de postmodernist kuramsal yaklaşımıcılardan biri olan Kristeva'nın (2004: 55) ifadesiyle, başlangıçta biyo-itkisel bir dengenin bozulmasıyla ortaya çıkan korkular, zaman içinde kendini farklı nesnelere üzerinden yansıtan mantıksal bir oluşum haline gelebilir. Bu durumda başlangıçta soyut halde olan korkunun, nesnelere üzerindeki ikameti ile somut hale dönüşerek gerçek yaşamda kendine yer edindiği söylenebilir.

İletişim Bilimleri Perspektifinden Kuramsal Yaklaşımlar

İnsan davranışlarını güdülemede önemli bir etkiye sahip olan korkunun yapısı ve işleyişi siyasal iletişim yöntemlerinden “propaganda”, diğer isimleriyle “sihirli mermi”, “şırınga” ya da “deri altı mermi” kuramı ile açıklanabilir. Kamuoyunu etkileme yöntemlerinden biri olan propaganda, sözcük anlamıyla dağıtmak, yaymak kökeninden türetilmiştir. Ancak kavram, zaman içinde yalnızca dağıtma ve yayma anlamının sınırlarını aşarak yönlendirici bir nitelik kazanmış ve düşünce üzerinde baskı, onu yönlendirme ve ikna etme içeriğine sahip olmuştur (Özkök, 1985: 233). Bektaş'a göre (2000: 21) propaganda, kamuoyunu etkilemek için gerçek, yarı gerçek ya da yalan bilgiler yaymada simgeler aracılığıyla bireylerin, grupların inançlarını, tutumlarını ya da eylemlerini etkileme yönündeki sistemli gayretlerin tümüne verilen isimdir. Kitle iletişimin doğrusal bir süreç olarak işlediğini ileri sürenler arasında klasik olarak kabul edilen, “kim, kime, neyi, nerede, nasıl söylüyor” sorularını ortaya atan Harold D.Lasswell de propagandada kolektif tavırların oluşturulması için belirli simgelerin işlenmesi gerektiğini belirtir (Türkoğlu, 2004: 102). Bu anlamda ele alındığında, kitleleri ikna etmede etkili bir role sahip olan bireysel ve toplumsal korkuların propagandada kolektif tavır ve davranışların oluşumunda kullanılan simgelerden biri olduğu söylenebilir.

Kitlelerin zihinlerini yönlendirmek için kullanılan propaganda tekniği, Lasswell tarafından edilgen izleyicilerin karşı karşıya kaldığı etkiyi tanımlamak için ‘şırınga’ ya da ‘derialtı iğne’ olarak isimlendirilir (Maigret, 2011: 78). Kurama göre insanlar kitle iletişim iletilerine karşı son derece zayıftırlar ve eğer ileti, hedefi vurursa arzulanan etki gerçekleşir (McQual, 1996: 184). Sihirli mermi belirli bir imajı ya da metaforu temsil eder ve nüfus içinde sadece hasta olanları bulup vurur. Metafora göre mermi, kalabalığa atılır; aynı düşüncede olanlar ve tarafsızlara zarar vermeden zigzaglar çizerek düşmanını ya da hedefi bulur. Siyasal kampanyalar açısından bakıldığında ise birçok kişide görülebilir bir etki yapmadan geçtiği, fakat siyasal yönelim arayan belirli azınlığın şimdiki gereksinimleriyle iletinin içeriği uyduğu zaman etkisinin ortaya çıktığı söylenebilir (Erdoğan ve Alemdar, 1990: 151-152).

Seslendiği toplumdaki beklentilere denk düştüğü oranda işleyen propaganda tekniği kitle iletişim araçlarının gelişimi ile beraber kitleye yönelik bir dil haline gelmiştir. Günümüzde

propaganda, kitleleri etkilemek için siyasetçiler ve devlet adamları tarafından olumlu ya da olumsuz olmak üzere sıkça kullanılır olmuştur (Bektaş, 2002: 149). Siyasi odaklar kendi programlarına ya da projelerine halkın desteğini sağlayarak iktidarlarını meşrulaştırmak ya da siyasi kampanyalarında seçmen kitlelerinden destek alabilmek için en fazla tercih edilen iletişim yöntemlerinden biri olan propagandayı kullanırlar. Bu yaklaşım içinde, propaganda sürecinde hedef kitleleri ikna etmek amacıyla tercih edilen simgeler arasında korkuların çekiciliği önemli yer tutar. Witte'nin (1991: 330) ifadesiyle geçerli ve önemli bir kişisel tehdit dile getirilerek, korku uyandıran ve ardından bu tehditle başa çıkmak için öneriler sunan ikna edici mesajlar yaşama geçirilir.

Chomsky (1993: 51) totaliter bir devlet için sopa neyse demokrasi için de propagandanın aynı şeyi ifade ettiğini belirterek, siyasilerin başarısının politikalara destek kazanmanın yolunun kimsenin karşı duramayacağı ve kimsenin anlamını bilmediği propagandadan geçtiğine dikkat çeker. Öte yandan siyasi iktidarların kitlelerin yaratılan düşmanlardan korku duymaları sağlanarak harekete geçirildiğini ileri süren Chomsky, 1930'larda Hitler Almanya'sında Yahudi ve Çingene korkusunun yanı sıra 1980'lerde Reagan yönetimindeki halkla ilişkilerin "Ruslar geliyor" korkusunu örnek olarak gösterir. George Bush döneminde ise bu korkuların yerini teröristler, uyuşturucu kaçakçıları, çılgın Araplar ve dünyayı fethedecek yeni Hitler olarak nitelendirilen Saddam Hüseyin'in aldığı görülür. Hayali canavarlar yaratılarak önce halk kontrol altına alınır, sonra da bu canavarlara karşı uluslararası çıkarların korunabilmesi için yeni politikalar yaşama geçirilir. Bu durumda Chomsky'nin yaklaşımı doğrultusunda ele alındığında siyasi odakların kendi amaçları için var ettikleri korkuların kitleler için yeni korkuların doğuşuna zemin hazırladığı varsayılabilir. Örneğin ABD'nin Ortadoğu'da yürüttüğü politikalar doğrultusunda bölgede yarattığı korkuların, zaman içinde ABD düşmanlığının beraberinde terör ve İslamofobi korkularına zemin hazırladığı söylenebilir.

Korku İletilerinin Kitle İletişim Araçları Üzerinden Yayılımı

Toplumdaki hegemonyanın devamlılığı toplumsal güçlerin ideolojilerini yaşatma esasına dayalıdır. Bu nedenle ideolojinin insanların yaşamının bir parçası haline getirilmesinde toplumsal iletişim araçları olan kitle iletişim araçlarına önemli rol düşer. Aynı şekilde siyasal odaklarda kendi politik program ya da projelerine kamuoyundan destek sağlamak amacıyla ürettikleri korku içerikli iletilerini, haber metinleri üzerinden aktararak kendi iktidarlarının eylem alanını güçlendirmeyi hedeflerler. Bu aktarım sırasında yüksek psikolojik uyarılma eşliğinde oluşan korkunun çekiciliğini kullanan siyasal odaklar kitlelerin desteğini kazanmaya çalışırlar (Williams, 2012: 3).

Alver (2003: 210), toplumda iktidarın siyasi, ekonomik, askeri ve iletişim alanlarında güç sahibi olan ve düşüncelerini söylemleri aracılığıyla kamuoyunun gündemine yerleştiren kişiler tarafından uygulandığını ifade eder. Kendilerini ifade etme araçlarına daha az erişme olanağı olan söylem düşkünü olarak nitelendirilen güçsüz birey ve grupların genellikle söyleyecek bir şeyleri yoktur. Bu doğrultuda ele alındığında haber metinlerinde medya ürünlerini üreten ve onları dolaşıma sokanların bu ürünlere yükledikleri anlam ve bitmiş ürünleri tüketenlerin yani izleyicilerin anlamlandırması olmak üzere iki tür anlamdan bahsedilebilir (Erdoğan ve Alemdar, 2010: 302). Siyasal iktidarların medya üzerinde egemenliği göz önünde bulundurulduğunda haberlerin anlamlandırma sürecinde ne kadar etkin bir güce sahip oldukları gerçeği üzerinde durulması gereken bir husustur. Çünkü propaganda modeline göre haberlerin çatısı yerleşik ayrıcalıkları destekleyen bir çerçevede sunulurken, her türlü tartışmayı sınırlayan ve birbiriyle sıkı sıkıya kaynaşmış olan devletin yanı sıra şirketlerin çıkarlarına hizmet etmektedir (Chomsky, 1999: 23). Dolayısıyla medya profesyonelleri de güç odaklarının çıkarları doğrultusunda haberdeki söylemi inşa ederler. Bu süreçte medya profesyonelleri hangi olayların haberleştirileceğini kararlaştırırken bir yandan da haberlerin seçimini, fiziksel ve içeriksel özelliklerini de oluştururlar. Bu anlamda ele alındığında, medya profesyonelleri tarafından son şekli verilen haber metinleri gazetecilerin ve toplumdaki diğer egemenlerin söylemlerinin bir ürünü olarak görülebilir (Alver, 2003: 212). Bu kapsamda ele alındığında medya profesyonellerinin bazı güç odaklarının çıkarları doğrultusunda hazırlanan haber metinlerinde doğrudan ve dolaylı yoldan aktarılan korkular aracılığıyla söylem düşkünlerinin düşünce ve davranışlarını yönlendirdiği varsayılabilir.

Örneğin İtalya'nın eski Başbakanı Berlusconi seçim kampanyasında İtalyan medyası üzerindeki kontrol gücünü kullanarak toplumsal korkuların oluşumu için gerekli koşulları yaratmıştır. Bu dönemle ilgili yapılan bilimsel araştırmalar, Berlusconi iktidarının yürüttüğü politikaların halk tarafından desteklenmesi için toplumsal suçların oluşturduğu korkuların medyadaki haber metinlerinde sıkça kullanıldığını ortaya koymaktadır. Öyle ki, bu süreçte manipüle edilen iletişim araştırmaları sonuçlarının medya metinlerinde yer almasından kaçınılmamıştır. Bu sayede haber metinlerinde yer alan suç oranlarıyla ilgili korkular aracılığıyla, kendi iktidarı döneminde halkın ihtiyaç duyduğu güven ortamını sağladıkları algısının oluşturulması hedeflenmiştir (Raggedda ve Muschert, 2011: 45). Öte yandan ABD'de yaşanan 9/11 saldırısı sonrasında medyadaki haberlerdeki korku içerikli iletilerin yoğun bir şekilde yer alması Amerikan toplumunda 'terörizm' ve 'İslamofobi'nin yaşamı tehdit eden en büyük korkuların başında gelmesine zemin hazırlamıştır. Bu durum siyasal iktidarların politikalarının halk tarafından desteklenmesi için hayali bir düşman yaratılması ve insanların

korkularının harekete geçirilmesiyle açıklanabilir (Chomsky, 1999: 388). Nitekim bir zamanlar ABD medyasında komünizm korkusunu yansıtan haber metinleri bu kez İslamofobi ve terör ekseninde şekillenmeye başlamıştır.

Araştırmanın Amacı, Objesi, Yöntemi

Araştırmada siyasi parti liderlerinin kitleler üzerinde denetim mekanizması kurabilmek için hangi korkuları, nasıl kullandıkları sorusunun yanıtı aranmaktadır. Bu kapsamda ele alındığında araştırmada 2002, 2007 ve 2011 Genel Seçimleri’nde siyasi parti liderlerinin seçmen kitlelerini ikna etmek için miting konuşmalarında kullandıkları korku iletileri ve bu iletilerin basındaki yansımalarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. İçerik analizi yöntemiyle gerçekleştirilen inceleme farklı yayın kimliklerine sahip olan Hürriyet, Cumhuriyet ve Zaman ve Taraf gazetelerini kapsamaktadır. Buna göre araştırmada siyasal parti liderlerinin 2002, 2007 ve 2011 Genel Seçim kampanyalarında ülkenin siyasal, sosyal, ekonomik sorunlarını içinde barındıran korkuları kullanarak kitlerin desteğini alma yoluna gittikleri yönündeki hipotezin doğru olup olmadığı ortaya konulmaya çalışılmaktadır.

Elde Edilen Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde elde edilen verilerin içerik analizi yöntemiyle incelenmesi ve değerlendirilmesi yer almaktadır. Buna göre 2002, 2007 ve 2011 Genel Seçimleri’ndeki miting konuşmalarını içeren haberlerin yıllara göre dağılımı belirlenirken, iletiler siyasal, sosya kültürel ve ekonomik kategorilere ayrılmıştır.

Siyasal korkular başlığı altında “koalisyon”, “12 Eylül öncesi”, “din”, “başörtüsü”, “imam hatipler ve Kuran kursları”, “laiklik, demokrasi ve Cumhuriyet”, “iç ve dış düşmanlar”, “Kürt sorunu ve PKK”, “bölücülük”, “insan hakları ve özgürlükler” ile ilgili korku iletileri incelenirken, ekonomik korkular başlığı altında “işsizlik”, “enflasyon”, “zam”, “pahalılık”, “yoksulluk”, “yolsuzluk” ve “rüşvet”, soysa kültürel korkular başlığı altında ise “Türk toplumunun ahlak yapısının bozulma” ile ilgili korkular belirlenmektedir.

Gazete Haberlerinin Yayınlandığı Yılları	GAZETELER							
	HÜRRİYET		CUMHURİYET		ZAMAN		TARAF	
	SAYI	ORAN (%)	SAYI	ORAN (%)	SAYI	ORAN (%)	SAYI	ORAN
2002 Genel Seçimleri	70	43	87	34	98	47	-	-
2007 Genel Seçimleri	37	23	45	18	77	34	-	-
2011 Genel Seçimleri	56	34	123	48	44	19	85	100
TOPLAM	163	100	255	100	219	100	85	100

Tablo1: 2002-2007-2011 Genel Seçimleri’ndeki gazete haberlerinin yıllara göre dağılımı

Tabloya göre 2002, 2007 ve 2011 Genel Seçimleri ile ilgili en fazla haberin sırasıyla Cumhuriyet, Zaman, Hürriyet ve Taraf gazetelerinde yer aldığı anlaşılmaktadır.

2002 Genel Seçimleri

Korku İletilerinin İlişkili Olduğu Konular	ANAP		DYP		AKP		SP		MHP	
	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)
Siyasal	29	78	13	48	20	59	26	76	34	77
Sosyokültürel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekonomik	8	22	14	52	14	41	8	24	10	23
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	37	100	27	100	34	100	34	100	44	100

Korku İletilerinin İlişkili Olduğu Konular	BBP		DSP		CHP		DEHAP	
	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)
Siyasal	7	41	10	100	22	35	5	100
Sosyokültürel	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekonomik	10	59	-	-	41	65	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	17	100	10	100	63	100	5	100

Tablo 2: Korku iletilerinin ilişkili olduğu konular

Analiz kapsamında korku iletilerinin ilişkili olduğu konular “siyasal”, “sosyokültürel”, “ekonomik” değişkenlere göre incelenmiştir. Tabloda siyasal korkulara en fazla sırasıyla MHP, ANAP ardından SP, CHP, AKP, DYP, DSP, BBP ve DEHAP’ın kullandığı anlaşılmaktadır. Ekonomik korkuları ise en fazla CHP kullanırken, ANAP, DYP, AKP, MHP, SP ve BBP’nin yakın oranlarda kullandığı anlaşılmaktadır. Tabloda 2002 Genel Seçimleri’nde siyasal partilerin sosyokültürel alandaki korku iletilerine ise rastlanılmamıştır.

İletilerin İçeriği	ANAP		DYP		AKP		SP		MHP	
	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	
Pozitif	-	-	-	-	11	41	-	-	2	5
Negatif	37	100	25	100	16	59	32	100	39	95
Toplam	37	100	25	100	27	100	32	100	41	100

İletilerin İçeriği	BBP		DSP		CHP		DEHAP	
	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	
Pozitif	-	-	3	30	9	18	4	80
Negatif	13	100	7	70	42	82	1	20
Toplam	13	100	10	100	51	100	5	100

Tablo 3: Korku iletilerinin içeriği

Tabloya göre korku iletilerinin en fazla negatif içerik üzerinden verildiği anlaşılmaktadır. Buna göre pozitif içerikli korku iletilerini en fazla oranda sırasıyla AKP, CHP,

ardından DEHAP, DSP, MHP kullanırken, ANAP, DYP, SP ve BBP'nin pozitif içerikli korku iletilerini kullanmadığı anlaşılmaktadır. Negatif iletileri ise en fazla oranda sırasıyla CHP, MHP, ANAP, SP, ardından DYP, AKP, BBP, DSP ve DEHAP'ın kullandığı görülmektedir.

Siyasal Korkular	ANAP		DYP		AKP		SP		MHP	
	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)
Koalisyon Korkusu	-	-	-	-	2	8	1	4	2	5
12 Eylül Öncesiyle İlgili Korkular	-	-	-	-	3	12	-	-	-	-
Dinle İlgili Korkular	7	24	3	18	2	8	-	-	-	-
Başörtüsüyle İlgili Korkular	-	-	2	12	6	24	2	7	-	-
Laiklik, Demokrasi ve Cumhuriyetle İlgili Korkular	17	59	6	34	3	12	-	-	-	-
ABD, Avrupa, AB, İsrail Politikalarıyla İlgili Korkular	2	7	1	6	2	8	19	70	21	52
İç ve Dış Düşman Korkusu	1	4	-	-	-	-	1	4	7	17
Kürt Sorunu ve PKK İle İlgili Korkular	-	-	2	12	2	8	-	-	3	8
Bölücülükle İlgili Korkular	-	-	2	12	-	-	1	4	3	8
İnsan Hakları ve Özgürlükleri İle İlgili Korkular	2	6	-	-	4	16	-	-	-	-
Diğer	-	-	1	6	1	4	3	11	4	10
Toplam	29	100	17	100	25	100	27	100	40	100

Siyasal Korkular	BBP		DSP		CHP		DEHAP	
	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)
Koalisyon Korkusu	-	-	-	-	1	5	-	-
12 Eylül Öncesiyle İlgili Korkular	-	-	-	-	-	-	-	-
Dinle İlgili Korkular	-	-	1	8	4	19	-	-
Başörtüsüyle İlgili Korkular	-	-	-	-	-	-	-	-
Laiklik, Demokrasi ve Cumhuriyetle İlgili Korkular	-	-	4	33	8	38	2	40
ABD, Avrupa, AB, İsrail Politikalarıyla İlgili Korkular	2	40	-	-	2	10	-	-
İç ve Dış Düşman Korkusu	3	60	2	17	1	4	1	20
Kürt Sorunu ve PKK İle İlgili Korkular	-	-	3	25	5	24	2	40
Bölücülükle İlgili Korkular	-	-	-	-	-	-	-	-
İnsan Hakları ve Özgürlükleri İle İlgili Korkular	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	2	17	-	-	-	-
Toplam	5	100	12	100	21	100	5	100

Tablo 4: Siyasi korkuların konu içerikleri

Analiz kapsamında siyasi korkular “koalisyon”, “12 Eylül öncesine dayanan korkular”, “istikrar”, “din”, “laiklik, demokrasi ve Cumhuriyet”, “başörtüsü, imamhatipler, Kuran kursları”, “ABD, AB, Avrupa, İsrail, Yahudi politikaları”, “iç ve dış düşman”, “Kürt sorunu ve

PKK”, “bölücülük”, “insan hakları ve özgürlükler” değişkenlerine göre incelenmiştir. Tabloya göre 2002 Genel Seçimleri’nde siyasi parti liderlerinin miting konuşmalarında siyasal korkulara en fazla sırasıyla MHP, ANAP, SP, CHP, AKP, DYP, DSP, BBP, DEHAP’ın yer verdiği anlaşılmaktadır. Buna göre MHP en fazla oranda ABD, Avrupa, AB, İsrail, ardından iç ve dış düşman, Kürt sorunu ve PKK terörüyle ilgili korkunun yanı sıra, en az oranda da bölücülükle ilgili korkuyu kullanmıştır. SP, ABD, Avrupa, AB, İsrail, ardından türban ve 8 yıllık eğitim, koalisyon, en az oranda da iç ve dış düşmanın yanı sıra bölücülükle ilgili korkulara yer vermiştir. CHP en fazla oranda laiklik, demokrasi ve Cumhuriyet, ardından Kürt sorunu ve PKK terörü, dinle ilgili korkular, aynı oranda ABD, Avrupa, AB, İsrail politikaları, en az oranda da başörtüsü ve 8 yıllık eğitimle ilgili korkuların yanı sıra, iç ve dış düşman korkusunu kullanmıştır. AKP en fazla oranda başörtüsü ve 8 yıllık eğitimle ilgili korkular, ardından insan hakları ve özgürlükler, 12 Eylül öncesiyle ilgili korkular, aynı oranda koalisyon korkusu, ABD, Avrupa, AB, İsrail politikaları, en az oranda da laiklik, demokrasi ve Cumhuriyet’in yanı sıra dinle ilgili korkulara yer vermiştir. ANAP ise en fazla oranda laiklik, demokrasi ve Cumhuriyet, ardından dinle ilgili korkuların yanı sıra ABD, Avrupa, AB, İsrail politikaları, insan hakları ve özgürlükleri, iç ve dış düşmanlarla ilgili korkuları kullanmıştır. DYP en fazla oranda laiklik, demokrasi ve Cumhuriyet, ardından dinle ilgili, başörtüsü ve 8 yıllık eğitimin yanı sıra en az oranda da ABD, Avrupa, AB, İsrail politikaları ve bölücülükle ilgili korkulara yer vermiştir. DSP en fazla oranda laiklik, demokrasi ve Cumhuriyet, Kürt sorunu ve PKK ile ilgili korkular, aynı oranda laiklik ve demokrasiyle ilgili korkular, yakın oranlarda ise iç ve dış düşman korkusu ve dinle ilgili korkulara yer vermiştir. BBP en fazla oranda iç ve dış düşman korkusu ardından da ABD, Avrupa, AB, İsrail politikalarıyla ilgili korkuları, DEHAP ise Kürt sorunu ve PKK, ardından da laiklik ve demokrasinin yanı sıra aynı oranda iç ve dış düşman korkularını kullanmıştır.

Koalisyon Korkusu	ANAP		DYP		AKP		SP		MHP	
	SAY.OR.	(%)	SAY.OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)
Koalisyon Ülkeye Zarar Verir.	-	-	-	-	2	100	1	100	2	100
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	-	-	-	-	2	100	1	100	2	100

Koalisyon Korkusu	BBP		DSP		CHP		DEHAP	
	SAY.OR.	(%)	SAY.OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)
Koalisyon Ülkeye Zarar Verir.	-	-	-	-	1	100	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	-	-	-	-	1	100	-	-

Tablo 5: Siyasi korkuların konu içerikleri: Koalisyon

Analiz kapsamında koalisyon korkusu “koalisyon ülkeye zarar verir”, “koalisyon ülkeye faydalı olur” değişkenlerine göre incelenmiştir. Tabloya göre koalisyonun ülkeye zarar vereceği iletilerini AKP ve MHP aynı oranlarda kullanırken, SP ve CHP’nin de benzer iletileri kullandığı anlaşılmaktadır.

12 Eylül Öncesiyle İlgili Korkular	ANAP		DYP		AKP		SP		MHP	
	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)
12 Eylül Dönemi Öncesi Liderleri Ülke İçin Tehlike Doğurur.	-	-	-	-	3	100	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	-	-	-	-	3	100	-	-	-	-

12 Eylül Öncesiyle İlgili Korkular	BBP		DSP		CHP		DEHAP	
	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)
12 Eylül Dönemi Öncesi Liderleri Ülke İçin Tehlike Doğurur.	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	-	-	-	-	-	-	-	-

Tablo 6: Siyasi korkuların konu içerikleri: 12 Eylül öncesi

Analiz kapsamında 12 Eylül öncesiyle ilgili korkular “12 Eylül dönemi öncesi liderler ülke için tehlike doğurur” değişkenine göre incelenmiştir. Buna göre tabloda sadece AKP’nin 12 Eylül dönemi öncesi liderlerin bugün ülke için tehlike doğuracağı iletilerini kullandığı görülmektedir.

Dinle İlgili Korkular	ANAP		DYP		AKP		SP		MHP	
	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)
Diğer Partiler Din İstismarı Yapıyor.	3	42	1	33	2	100	-	-	-	-
CHP Döneminde İnançlı İnsanlara Baskı Yapıldı.	4	58	2	67	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	7	100	3	100	2	100	-	-	-	-

Dinle İlgili Korkular	BBP		DSP		CHP		DEHAP	
	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)
Diğer Partiler Din İstismarı Yapıyor.	-	-	1	100	4	100	-	-
CHP Döneminde İnançlı İnsanlara Baskı Yapıldı.	-	-	-	-	-	-	-	-

Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	-	-	1	100	4	100	-	-

Tablo 7: Siyasi korkuların konu içerikleri: Din

Analiz kapsamında dinle ilgili korkular “diğer partiler din istismarı yapıyor”, “CHP döneminde inançlı insanlara baskı yapıldı” değişkenlerine göre incelenmiştir. Tabloda dinle ilgili korkuları en fazla oranda sırasıyla ANAP, CHP, DYP ve en az oranlarda da AKP ve DSP’nin kullandığı anlaşılmaktadır. Buna göre ANAP en fazla oranda sırasıyla “CHP iktidarı döneminde inançlı insanlara baskı yapıldı”, “diğer partiler din istismarı yapıyor”, “CHP diğer partiler din istismarı yapıyor” iletilerini kullanmıştır. DYP’nin en fazla oranda sırasıyla “CHP iktidarı döneminde inançlı insanlara baskı yapıldı”, ardından “diğer partiler din istismarı yapıyor”, az oranda ise AKP ve DSP’nin “diğer partilerin din istismarı yaptığı” yönünde korku içerikli iletilere sahip olduğu belirlenmiştir.

Başörtüsü ve 8 Yıllık Eğitimle İlgili Korkular	ANAP		DYP		AKP		SP		MHP	
	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)
Başörtüsü Yasağıyla İlgili Korkular	-	-	2	100	6	86	2	67	-	-
Diğer	-	-	-	-	1	14	1	33	-	-
TOPLAM	-	-	2	100	7	100	3	100	-	-

Başörtüsü ve 8 Yıllık Eğitimle İlgili Korkular	BBP		DSP		CHP		DEHAP	
	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)
Başörtüsü Yasağıyla İlgili Korkular	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	-	-	-	-	-	-	-	-

Tablo 8: Siyasi korkuların konu içerikleri: Başörtüsü, 8 yıllık eğitim

Analiz kapsamında başörtüsü ve 8 yıllık eğitimle ilgili korkular “başörtüsü yasağı” ve “8 yıllık eğitim” değişkenlerine göre incelenmiştir. Tabloda başörtüsü ve 8 yıllık eğitimle ilgili korkuları en fazla sırasıyla AKP, ardından SP ve DYP’nin kullandığı anlaşılmaktadır. Başörtüsü yasağıyla ilgili korkular en fazla AKP, ardından aynı oranlarda DYP ve SP, 8 yıllık eğitimle ilgili korkular ise yakın oranlarda AKP ve SP tarafından kullanılmıştır.

Laiklik, Demokrasi ve Cumhuriyetle İlgili Korkular	ANAP		DYP		AKP		SP		MHP	
	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)

Türkiye’de Demokrasi Tehlikededir.	-	-	-	-	3	100	-	-	-	-
Laik Demokratik Cumhuriyet Tehdit Altındadır.	17	100	6	100	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	17	100	6	100	3	100	-	-	-	-

Laiklik, Demokrasi ve Cumhuriyetle İlgili Korkular	BBP		DSP		CHP		DEHAP	
	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)
Türkiye’de Demokrasi Tehlikededir.	-	-	-	-	-	-	2	100
Laik Demokratik Cumhuriyet Tehdit Altındadır.	-	-	4	100	8	100	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	-	-	4	100	8	100	2	100

Tablo 9: Siyasi korkuların konu içerikleri: Laiklik, demokrasi, Cumhuriyet rejimi

Analiz kapsamında laiklik, demokrasi ve Cumhuriyetle ilgili korkular “Türkiye’de demokrasi tehlikededir”, “Laik demokratik Cumhuriyet tehdit altındadır” değişkenlerine göre incelenmiştir. Buna göre tabloda en fazla oranda sırasıyla ANAP, CHP, DYP, DSP ve AKP’nin korku iletilerini kullandığı anlaşılmaktadır. “Türkiye’de demokrasi tehlikededir” korku iletilerini AKP ve DEHAP yakın oranlarda kullanırken, “laik demokratik Cumhuriyet tehdit altındadır” iletilerine en fazla ANAP, ardından CHP, DYP ve DSP’nin yer verdiği belirlenmiştir. Öte yandan AKP ve DEHAP’ın sadece demokrasiyle ilgili korku içerikli iletilerini kullandığı belirlenmiştir.

ABD, Avrupa, AB, İsrail ve Yahudi, İMF Politikaları İle İlgili Korkular	ANAP		DYP		AKP		SP		MHP	
	SAY.OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)
ABD Politikalarıyla İlgili Korkular	1	50	-	-	-	-	7	37	-	-
Avrupa İle İlgili Korkular	-	-	-	-	-	-	3	16	-	-
AB Politikalarıyla İlgili Korkular	1	50	-	-	1	50	-	-	21	100
İMF Politikalarıyla İlgili Korkular	-	-	1	100	1	50	7	37	-	-
İsrail Politikalarıyla İlgili Korkular	-	-	-	-	-	-	2	10	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	2	100	1	100	2	100	19	100	21	100

ABD, Avrupa, AB, İsrail ve Yahudi, İMF	BBP		DSP		CHP		DEHAP	
	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)

Politikalarıyla İlgili Korkular									
ABD Politikalarıyla İlgili Korkular	1	50	-	-	-	-	-	-	-
Avrupa İle İlgili Korkular	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AB Politikalarıyla İlgili Korkular	-	-	-	-	-	-	-	-	-
İMF Politikalarıyla İlgili Korkular	1	50	-	-	2	100	-	-	-
İsrail Politikalarıyla İlgili Korkular	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	2	100	-	-	2	100	-	-	-

Tablo 10: Siyasi korkuların konu içerikleri: ABD, Avrupa, AB, İsrail ve Yahudi, İMF politikaları

“ABD”, “Avrupa”, “AB”, “İsrail”, “Yahudi” ve “İMF” politikalarıyla ilgili değişkenlere göre incelenen analizde en fazla oranda MHP, ardından SP, aynı oranda AKP, BBP, CHP, ANAP ve en az oranda DYP’nin korku içerikli iletileri kullandığı belirlenmiştir. MHP AB ile ilgili korkuları, SP aynı oranda ABD ve İMF politikaları, ardından yakın oranlarda Avrupa ve İsrail politikalarıyla ilgili korkuları kullanırken, AKP aynı oranda AB ve İMF politikaları, ANAP ABD ve AB politikaları, BBP İMF ve ABD politikaları, CHP ise İMF politikalarıyla ilgili korku içerikli iletileri kullanmıştır.

İç ve Dış Düşman Korkusu	ANAP		DYP		AKP		SP		MHP	
	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	
İç ve Dış Düşmanlar Ülkeyi Tehdit Etmektedir.	1	100	-	-	-	-	1	100	7	100
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	1	100	-	-	-	-	1	100	7	100

İç ve Dış Düşman Korkusu	BBP		DSP		CHP		DEHAP	
	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	
İç ve Dış Düşmanlar Ülkeyi Tehdit Etmektedir.	3	100	2	100	1	100	1	100
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	3	100	2	100	1	100	1	100

Tablo 11: Siyasi korkuların konu içerikleri: İç ve dış düşmanlar

Analiz kapsamında iç ve dış düşman korkusu “iç ve dış düşmanlar ülkeyi tehdit ediyor” değişkenine göre incelenmiştir. Tabloda “iç ve dış düşmanlar ülkeyi tehdit ediyor” biçimindeki korku içerikli iletiyi en fazla oranda sırasıyla MHP, BBP, DSP, en az oranda ise ANAP, SP, CHP ve DEHAP’ın kullandığı görülmektedir.

Kürt Sorunu ve PKK Terörü Korkusu	ANAP		DYP		AKP		SP		MHP	
	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)
PKK Terörü Ülkeyi Tehdit Ediyor.	-	-	2	75	2	100	-	-	3	43
Diğer	-	-	1	25	-	-	-	-	4	57
Toplam	-	-	3	100	2	100	-	-	7	100

Kürt Sorunu ve PKK Terörü Korkusu	BBP		DSP		CHP		DEHAP	
	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)
PKK Terörü Ülkeyi Tehdit Ediyor.	-	-	3	60	5	100	-	-
Soruna Çözüm Üreteceğiz.	-	-	-	-	-	-	2	100
Diğer	-	-	2	40	-	-	-	-
Toplam	-	-	5	100	5	100	2	100

Tablo 12: Siyasi korkuların konu içerikleri: Kürt sorunu ve PKK terörü

Analiz kapsamında Kürt sorunu ve PKK terörü korkusu “PKK terörü ülkeyi tehdit ediyor” ve “soruna çözüm üreteceğiz” değişkenlerine göre incelenmiştir. Tabloda Kürt sorunu ve PKK terörüyle ilgili korkuların en fazla oranda MHP, ardından aynı oranlarda CHP ve DSP'nin yanı sıra, AKP ve DYP tarafından da aynı oranda kullandığı anlaşılmaktadır.

Bölücülük Korkusu	ANAP		DYP		AKP		SP		MHP	
	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)
Türk-Kürt Ayrımdan Doğan Bölücülük	-	-	2	100	-	-	-	-	3	100
Diğer	-	-	-	-	-	-	2	100	-	-
Toplam	-	-	2	100	-	-	2	100	3	100

Bölücülük Korkusu	BBP		DSP		CHP		DEHAP	
	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)
Türk-Kürt Ayrımdan Doğan Bölücülük	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	-	-	-	-	-	-	-	-

Tablo 13: Siyasi korkuların konu içerikleri: Bölücülük

Analiz kapsamında bölücülük korkusu “Türk-Kürt ayrımdan doğan bölücülük” değişkenine göre incelenmiştir. Tabloya göre bölücülük korkusunu içeren iletilerin DYP, SP ve MHP tarafından yakın oranlarda kullanıldığı belirlenmiştir.

İnsan Hakları, Düşünce ve İnanç Özg. İlgili Korkular	ANAP		DYP		AKP		SP		MHP	
	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)
Kişisel Hak ve Özgürlükler Engelleniyor.	2	100	-	-	4	100	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	2	100	-	-	4	100	-	-	-	-

İnsan Hakları, Düşünce ve İnanç Özg. İlgili Korkular	BBP		DSP		CHP		DEHAP	
	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)
Kişisel Hak ve Özgürlükler Engelleniyor.	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	-	-	-	-	-	-	-	-

Tablo 14: Siyasi korkuların konu içerikleri: İnsan hakları, düşünce ve inanç özgürlüğü

Analiz kapsamında insan hakları, düşünce ve inanç özgürlüğüyle ilgili korkular “kişisel hak ve özgürlükler engelleniyor” değişkenine göre incelenmiştir. Tabloya göre AKP’nin ardından ANAP’ın kişisel hak ve özgürlüklerin engellendiği yönünde iletiler kullandığı belirlenmiştir.

Ekonomik Korkular	ANAP		DYP		AKP		SP		MHP	
	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)
Enflasyon, Zam, Pahalılık ve Yoksulluk	8	100	10	63	-	-	4	44	4	57
Yolsuzluk ve Rüşvetle İlgili Korkular	-	-	2	12	7	100	2	22	3	43
Diğer	-	-	4	25	-	-	3	34	-	-
Toplam	8	100	16	100	7	100	9	100	7	100

Ekonomik Korkular	BBP		DSP		CHP		DEHAP	
	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)
Enflasyon, Zam, Pahalılık ve Yoksulluk	2	33	-	-	17	47	-	-
Yolsuzluk ve Rüşvetle İlgili Korkular	4	67	-	-	12	33	-	-
Diğer	-	-	-	-	7	19	-	-
Toplam	6	100	-	-	36	100	-	-

Tablo 15: Ekonomik korkuların konu içerikleri

Analiz kapsamında ekonomik korkular “enflasyon, borç, zam, pahalılık, yoksulluk”, “yolsuzluk ve rüşvet” değişkenlerine göre incelenmiştir. Tabloya göre ekonomik korkuları en fazla oranda CHP kullanırken ardından DYP, ANAP, aynı oranlarda AKP ve MHP, yine en az

ve aynı oranlarda SP ve BBP'nin kullandığı, DSP ve DEHAP'ın ise ekonomik korkuları içeren iletileri kullanmadığı anlaşılmaktadır. Buna göre CHP'nin en fazla oranda sırasıyla enflasyon, borç, zam, hayat pahalılığı ve işsizlik, ardından yolsuzluk ve rüşvet; DYP'nin en fazla oranda enflasyon, borç, zam, hayat pahalılığı ve yoksulluk, işsizlik, en az oranda yolsuzluk ve rüşvet; ANAP'ın enflasyon, borç, zam, hayat pahalılığı ve işsizlikle ilgili korkuları kullandığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca ANAP'ın yolsuzluk ve rüşvetle ilgili iletileri kullanmadığı anlaşılmaktadır. Öte yandan AKP yolsuzluk ve rüşvetle ilgili iletileri kullanırken enflasyon, borç, zam, hayat pahalılığı ve işsizliğe yer vermemiş, MHP yakın oranlarda her iki değişkenle ilgili iletileri kullanmış, SP en fazla oranda enflasyon, borç, zam, hayat pahalılığı ve işsizlik, en az oranda yolsuzluk ve rüşvet, BBP ise en fazla oranda yolsuzluk ve rüşvet, en az oranda enflasyon, borç, zam, hayat pahalılığı ve işsizlikle ilgili iletilere yer vermiştir.

İşsizlik- Ekonomik Kriz- Pahalılık ve Yoksulluk	ANAP		DYP		AKP		SP		MHP	
	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)
İşsizlik Oranları Arttı.	-	-	4	40	-	-	-	-	1	25
Ülkede Ekonomik Kriz Yaşanıyor.	-	-	-	-	-	-	-	-	3	75
Pahalılık ve Yoksulluk Arttı.	8	100	2	20	-	-	1	25	-	-
Diğer	-	-	4	40	-	-	3	75	-	-
Toplam	8	100	10	100	-	-	4	100	4	100

İşsizlik- Ekonomik Kriz- Pahalılık ve Yoksulluk	BBP		DSP		CHP		DEHAP	
	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)
İşsizlik Oranları Arttı.	2	100	-	-	3	18	-	-
Ülkede Ekonomik Kriz Yaşanıyor.	-	-	-	-	2	12	-	-
Pahalılık ve Yoksulluk Arttı.	-	-	-	-	5	29	-	-
Diğer	-	-	-	-	7	41	-	-
Toplam	2	100	-	-	17	100	-	-

Tablo 16: Ekonomik korkuların konu içeriği: İşsizlik-ekonomik kriz-pahalılık ve yoksulluk

Analiz kapsamında ekonomik korkular “ekonomik kriz”, “işsizlik”, “borçlanma”, “pahalılık ve yoksulluk” değişkenlerine göre incelenmiştir. Tabloda ekonomik korkularla ilgili iletilere en fazla oranda CHP, DYP, ANAP, aynı oranda SP, MHP, BBP'nin kullandığı

anlaşılmaktadır. Buna göre CHP en fazla sırasıyla borçlanma, pahalılık ve yoksulluk, işsizlik, ardından ekonomik kriz, DYP'nin en fazla borçlanma, işsizlik, pahalılık ve yoksulluk, ANAP pahalılık ve yoksulluk, SP en fazla oranda borçlanma, pahalılık ve yoksulluk, MHP ekonomik kriz ve işsizlik, BBP ise sadece işsizlikle ilgili korku içerikli iletileri kullanmıştır.

Yolsuzluk- Rüşvet İle İlgili Korkular	ANAP		DYP		AKP		SP		MHP	
	SAY.	OR.	SAY.	OR.	SAY.	OR.	SAY.	OR.	SAY.	OR.
	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
Ülkede Yolsuzlukla r Ciddi Boyutlara Ulaştı.	-	-	2	100	7	100	2	100	3	100
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	-	-	2	100	7	100	2	100	3	100

Yolsuzluk- Rüşvet İle İlgili Korkular	BBP		DSP		CHP		DEHAP	
	SAY.	OR.	SAY.	OR.	SAY.	OR.	SAY.	OR.
	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
Ülkede Yolsuzluklar Ciddi Boyutlara Ulaştı.	4	100	-	-	12	100	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	4	100	-	-	12	100	-	-

Tablo 17: Ekonomik korkuların konu içeriği: Yolsuzluk-rüşvet

Analiz kapsamında yolsuzluk ve rüşvetle ilgili korkular “ülkede yolsuzluklar ciddi boyutlara ulaştı” değişkenine göre incelenmektedir. Tabloda yolsuzluk ve rüşvetle ilgili en fazla oranda sırasıyla CHP, AKP, BBP, MHP, ardından SP, DYP'nin korku içerikli iletileri görülmektedir.

2007 Genel Seçimleri

Korku İletilerinin İlişkili Olduğu Konular	AKP		SP		MHP		DP		CHP	
	SAY.	OR.	SAY.	OR.	SAY.	OR.	SAY.	OR.	SAY.	OR.
	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
Siyasal	31	76	13	65	22	81	30	84	29	57
Sosyokültürel	4	10	-	-	-	-	3	8	6	12
Ekonomik	6	14	7	35	5	19	3	8	16	31
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	41	100	20	100	27	100	36	100	51	100

Tablo 18: Korku iletilerinin ilişkili olduğu konular

Analiz kapsamında korku iletilerinin ilişkili olduğu konular “siyasal”, “sosyokültürel”, “ekonomik” değişkenlere göre incelenmiştir. Tabloya göre korku iletilerinin ilişkili olduğu konuları en fazla CHP, AKP, DP, MHP ve SP'nin kullandığı belirlenmiştir. Siyasal korkular en fazla DP, AKP ve CHP, ardından MHP, SP, sosyokültürel korkular en fazla CHP, ardından AKP ve DP, ekonomik korkular en fazla CHP, ardından AKP ve DP tarafından kullanılmıştır.

Korku İletilerinin İçeriği	AKP		SP		MHP		DP		CHP	
	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)
Pozitif	4	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Negatif	37	90	20	100	27	100	36	100	50	100
Toplam	41	100	20	100	27	100	36	100	50	100

Tablo 19: Korku iletilerinin içeriği

Tabloya göre dönemin iktidar partisi AKP haricinde siyasi partilerin korku iletilerinin negatif içerikli olduğu anlaşılmaktadır.

Siyasal Korkular	AKP		SP		MHP		DP		CHP	
	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)
12 Eylül Öncesiyle İlgili Korkular	6	16	-	-	-	-	-	-	-	-
Dinle İlgili Korkular	-	-	-	-	2	7	3	9	-	-
Başörtüsüyle İlgili Korkular	-	-	-	-	-	-	9	28	-	-
Laiklik, Demokrasi ve Cumhuriyetle İlgili Korkular	7	18	-	-	2	7	2	7	6	18
ABD, Avrupa, AB, İsrail ve Yahudi Politikalarıyla İlgili Korkular	-	-	9	69	-	-	-	-	-	-
İç ve Dış Düşman Korkusu	2	5	4	31	5	18	-	-	3	9
Kürt Sorunu ve PKK Terörüyle İlgili Korkular	16	41	-	-	9	32	11	35	17	50
Bölücülükle İlgili Korkular	2	5	-	-	4	15	7	21	5	15
Diğer	6	15	-	-	6	21	-	-	3	8
Toplam	39	100	13	100	28	100	32	100	34	100

Tablo 20: Siyasal korkuların konu içerikleri

Analiz kapsamında siyasal korkular “12 Eylül öncesine dayanan korkular”, “din”, “laiklik, demokrasi ve Cumhuriyet”, “başörtüsü, imamhatipler, Kuran kursları”, “ABD, AB, Avrupa, İsrail, Yahudi politikaları”, “iç ve dış düşman”, “Kürt sorunu ve PKK”, “bölücülük”, “insan hakları ve özgürlükler” değişkenlerine göre incelenmiştir. Tabloda 2007 Genel Seçimleri’nde siyasi liderlerin miting konuşmalarında kullandıkları siyasal korku iletilerini en fazla oranda DP, AKP ve CHP, ardından MHP, en az oranda da SP’nin kullandığı anlaşılmaktadır. Buna göre DP en fazla sırasıyla Kürt sorunu ve PKK ile ilgili korkular, ardından aynı oranlarda başörtüsü ve bölücülük, en az oranda da dinle ve laiklikle ilgili korkuları kullanmıştır. AKP ise en fazla Kürt sorunu ve PKK terörü, ardından laiklik, 12 Eylül dönemi öncesine ilgili korkular, en az oranda da iç ve dış düşmanın yanı sıra bölücülükle ilgili

korkulara yer vermiştir. CHP ise en fazla oranda Kürt sorunu ve PKK terörü, ardından laiklik, en az oranda bölücülük ve iç ve dış düşman korkularını kullanmıştır. MHP en fazla oranda Kürt sorunu ve PKK terörü, ardından iç ve dış düşman korkusu ve bölücülük, en az oranda da dinle ve laiklikle ilgili korkular, SP ise en fazla oranda ABD, Avrupa, AB, İsrail ve Yahudi politikalarıyla ilgili korkular, ardından iç ve dış düşman korkularıyla ilgili iletilere yer vermiştir.

12 Eylül Dönemi Öncesiyle İlgili Korkular	AKP		SP		MHP		DP		CHP	
	SAY. OR. (%)		SAY. OR. (%)		SAY. OR. (%)		SAY. OR. (%)		SAY. OR. (%)	
12 Eylül Dönemi Öncesi Liderleri Ülkeye Zarar Verir.	6	100	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	6	100	-	-	-	-	-	-	-	-

Tablo 21: Siyasal korkuların konu içeriği: 12 Eylül öncesi

Analiz kapsamında 12 Eylül dönemi öncesi dönemiyle ilgili korkular “12 Eylül dönemi öncesi liderleri ülkeye zarar verir” değişkenine göre incelenmiştir. Tabloya göre bu değişkenle ilgili sadece AKP’nin korku iletileri kullandığı belirlenmiştir.

Laiklik, Demokrasi, Cumhuriyet ve Atatürk ile İlgili Korkular	AKP		SP		MHP		DP		CHP	
	SAY. OR. (%)		SAY. OR. (%)		SAY. OR. (%)		SAY. OR. (%)		SAY. OR. (%)	
Laiklik Tehdit Altındadır.	1	14	-	-	-	-	-	-	2	33
Cumhuriyet Kurumları Tehdit Altındadır.	-	-	-	-	2	100	2	100	4	67
Demokrasi Tehdit Altındadır.	2	29	-	-	-	-	-	-	-	-
Atatürk İstismar Ediliyor.	4	57	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	7	100	-	-	2	100	2	100	6	100

Tablo 22: Siyasal korkuların konu içeriği: Laiklik, demokrasi ve Cumhuriyet rejimi

Analiz kapsamında laiklik, demokrasi, Cumhuriyet ve Atatürk ile ilgili korkular “laiklik tehdit altındadır”, “Cumhuriyet kurumları tehdit altındadır”, “demokrasi tehdit altındadır”, “Atatürk istismar ediliyor” değişkenlerine göre incelenmiştir. Tabloda laiklik, cumhuriyet, demokrasi ve Atatürk ile ilgili korku iletilerini en fazla oranda sırasıyla AKP ve CHP, ardından en az oranda MHP ve DP’nin kullandığı anlaşılmaktadır. Buna göre AKP’nin en fazla oranda sırasıyla “Atatürk’ü istismar ediyorlar”, “demokrasi tehdit altındadır”, “laiklik tehdit altındadır”, CHP’nin en fazla oranda “Cumhuriyet tehdit altındadır”, ardından “laiklik tehdit altındadır”, MHP ve DP’nin ise sadece “Cumhuriyet kurumları tehdit altındadır” korku iletilerini kullandığı belirlenmiştir.

Başörtüsü, İmam hatiplerle İlgili Korkular	AKP		SP		MHP		DP		CHP	
	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)
Başörtüsü Sorunu Üzerinden Ülke Kutuplaşmaya Sürükleniyor.	-	-	-	-	-	-	9	100	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	-	-	-	-	-	-	9	100	-	-

Tablo 23: Siyasal korkuların konu içeriği: Başörtüsü, imam hatip liseleri

Analiz kapsamında başörtüsü, imam hatipler ve Kuran kurslarıyla ilgili korkular “başörtüsü sorunu üzerinden ülke kutuplaşmaya sürükleniyor” değişkenine göre incelenmiştir. Tabloda sadece DP’nin bu değişken doğrultusunda iletilerinin yer aldığı belirlenmiştir.

Dinle İlgili Korkular	AKP		SP		MHP		DP		CHP	
	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)
AKP Din İstismarı Yapıyor.	-	-	-	-	2	100	3	100	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	-	-	-	-	2	100	3	100	-	-

Tablo 24: Siyasal korkuların konu içeriği: Din

Analiz kapsamında dinle ilgili korkular “AKP din istismarı yapıyor” değişkenine göre incelenmiştir. Tabloya göre AKP din istismarı yapıyor korku iletilerini MHP ve DP’nin yakın oranlarda kullandığı belirlenmiştir.

ABD, Avrupa, AB, İsrail ve Yahudi Politikalarıyla İlg. Korkular	AKP		SP		MHP		DP		CHP	
	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)
ABD Politikalarıyla İlgili Korkular	-	-	3	34	-	-	-	-	-	-
İMF Politikalarıyla İlgili Korkular	-	-	2	22	-	-	-	-	-	-
AB Politikalarıyla İlgili Korkular	-	-	2	22	-	-	-	-	-	-
İsrail Politikalarıyla İlgili Korkular	-	-	2	22	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	-	-	9	100	-	-	-	-	-	-

Tablo 25: Siyasal korkuların konu içeriği: ABD, Avrupa, AB, İsrail ve Yahudi politikaları

Analiz kapsamında sadece SP’nin “ABD politikaları”, “İMF politikaları”, “AB politikaları”, “İsrail politikaları” ile ilgili korku iletilerini yakın oranlarda kullandığı belirlenmiştir.

İç ve Dış Düşman Korkusu	AKP		SP		MHP		DP		CHP	
	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)
İç ve Dış Düşmanlar Ülkeyi Tehdit Ediyor.	2	100	4	100	5	100	-	-	3	100
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Toplam	2	100	4	100	5	100	-	-	3	100
---------------	----------	------------	----------	------------	----------	------------	----------	----------	----------	------------

Tablo 26: Siyasal korkuların konu içeriği: İç ve dış düşmanlar

Analiz kapsamında iç ve dış düşman korkusu “iç ve dış düşmanlar ülkeyi tehdit ediyor” değişkenine göre incelenmiştir. Tabloda iç ve dış düşmanlar ülkeyi tehdit ediyor iletisini en fazla oranda sırasıyla MHP, SP, CHP ve en az oranda AKP kullanmıştır.

Kürt Sorunu ve PKK Terörü Korkusu	AKP		SP		MHP		DP		CHP	
	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)
Bağımsız Milletvekillerinin Meclise Girmesi Ülkeye Zarar Verir.	4	26	-	-	-	-	-	-	-	-
PKK Terörü Ülkeyi Tehdit Ediyor.	6	37	-	-	3	33	11	100	14	82
Diğer	6	37	-	-	6	67	-	-	3	18
Toplam	16	100	-	-	9	100	11	100	17	100

Tablo 27: Siyasal korkuların konu içeriği: Kürt sorunu ve PKK terörü

Analiz kapsamında Kürt sorunu ve PKK terörü korkusu “bağımsız milletvekillerinin Meclis’e girmesi ülkeye zarar verir” ve “PKK terörü ülkeyi tehdit ediyor” değişkenlerine göre incelenmiştir. Tabloda Kürt sorunu ve PKK terörüyle ilgili en fazla oranda sırasıyla CHP, AKP, DP ve MHP’nin korku iletilerini kullandığı anlaşılmaktadır. Buna göre CHP’nin en fazla oranda “PKK terörü ülkeyi tehdit ediyor”, AKP’nin “en fazla oranda PKK terörü ülkeyi tehdit ediyor” ve “bağımsız milletvekillerinin Meclise girmesi ülkeye zarar getirir”, DP ve MHP’nin ise “PKK terörünün ülkeyi tehdit ettiği” yönündeki korku iletilerini kullandığı belirlenmiştir.

Bölücülük Korkusu	AKP		SP		MHP		DP		CHP	
	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)
Laik-Anti laik Ayrımdan Doğan Bölücülük	2				4	57	7	100	2	40
Türk-Kürt Ayrımdan Doğan Bölücülük	-	-	-	-	3	43	-	-	3	60
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	2	100	-	-	7	100	7	100	5	100

Tablo 28: Siyasal korkuların konu içeriği: Bölücülük

Analiz kapsamında bölücülük korkusu “laik ve anti laik ayrımdan doğan bölücülük” ve “Türk ve Kürt ayrımdan doğan bölücülük” değişkenlerine göre incelenmiştir. Tabloda bölücülük korkusuyla ilgili en fazla oranda sırasıyla MHP, DP ve CHP, ardından AKP’nin iletileri görülmektedir. Buna göre MHP’nin “laik-anti laik ayrımdan doğan bölücülük” ve “Türk-Kürt ayrımdan doğan bölücülük”, DP’nin “laik-anti laik ayrımdan doğan bölücülük”, CHP’nin “laik-anti laik ayrımdan doğan bölücülük” ve “Türk-Kürt ayrımdan

doğan bölücülük”, AKP’nin ise “laik ve anti laik ayırımından doğan bölücülük” içerikli korku iletilerini kullandığı anlaşılmaktadır.

Sosyokültürel Korkular	AKP		SP		MHP		DP		CHP	
	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)
Türk Toplumunun Ahlak Yapısının Bozulmasıyla İlgili Korkular	-	-	3	100	5	100	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	-	-	3	100	5	100	-	-	-	-

Tablo 29: Sosyo-kültürel korkuların konu içeriği

Analiz kapsamında sosyokültürel korkular “Türk toplumunun ahlak yapısının bozulmasıyla ilgili korkular” değişkenine göre incelenmiştir. Tabloda Türk toplumunun ahlak yapısının bozulmasıyla ilgili korkuları en fazla oranda sırasıyla CHP, AKP ve DP’nin kullandığı anlaşılmaktadır.

Türk Toplumunun Ahlak Yapısının Bozulmasıyla İlgili Korkular	AKP		SP		MHP		DP		CHP	
	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)
Manevi ve Ahlaki Değerler Tahrip Ediliyor.	-	-	3	100	5	100	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	-	-	3	100	5	100	-	-	-	-

Tablo 30: Sosyo-kültürel korkuların konu içeriği: Türk toplumunun ahlak yapısı

Analiz kapsamında Türk toplumunun ahlak yapısının bozulmasıyla ilgili korkular “manevi ve ahlaki değerler tahrip ediliyor” değişkenine göre incelenmiştir. Tabloda manevi ve ahlaki değerler tahrip ediliyor iletilerini en fazla MHP, ardından SP’nin kullandığı anlaşılmaktadır.

Ekonomik Korkular	AKP		SP		MHP		DP		CHP	
	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)
Enflasyon-Ekonomik Kriz-Pahalılık ve Yoksulluk-İşsizlik	2	20	7	78	5	100	4	57	10	48
Yolsuzluk ve Rüşvet	4	40	-	-	-	-	3	43	6	29
Diğer	4	40	2	22	-	-	-	-	5	23
Toplam	10	100	9	100	5	100	7	100	21	100

Tablo 31: Ekonomik korkuların konu içerikleri

Analiz kapsamında ekonomik korkular “enflasyon, ekonomik kriz, pahalılık ve yoksulluk, işsizlik”, “yolsuzluk ve rüşvet” değişkenlerine göre incelenmiştir. Tabloda ekonomik korkuları içeren iletiler en fazla oranda sırasıyla CHP, ardından yakın oranlarda SP,

AKP, MHP ve DP'nin kullandığı görülmektedir. Buna göre CHP en fazla oranda sırasıyla “pahallık ve yoksulluk, işsizlik”, SP “enflasyon, ekonomik kriz, pahallık ve yoksulluk, işsizlik”, AKP en fazla oranda “rüşvet ve yolsuzluk”, ardından “enflasyon, ekonomik kriz”, MHP “pahallık ve yoksulluk işsizlik”, DP ise yakın oranlarda “rüşvet ve yolsuzluğun” yanı sıra “enflasyon, ekonomik kriz, pahallık ve yoksulluk, işsizlikle” ilgili korku içerikli iletileri kullanmıştır.

Enflasyon- Ekonomik Kriz- Hayat Pahallığı ve Yoksulluk- İşsizlik İle İlgili Korkular	AKP		SP		MHP		DP		CHP	
	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)
Ülkede Enflasyon Arttı.	2	100	-	-	-	-	-	-	-	-
Ülkede Ekonomik Kriz Yaşanıyor.	-	-	3	42	-	-	-	-	-	-
Hayat Pahallığı ve Yoksulluk Arttı.	-	-	-	-	3	60	-	-	3	30
İşsizlik Oranları Ciddi Boyutlara Ulaştı.	-	-	2	29	2	40	4	100	2	20
Diğer	-	-	2	29	-	-	-	-	5	50
Toplam	2	100	7	100	5	100	4	100	10	100

Tablo 32: Ekonomik korkuların konu içerikleri: Enflasyon-ekonomik kriz-pahallık-yoksulluk-işsizlik

Analiz kapsamında ekonomik korkular “enflasyon”, “ekonomik kriz”, “hayat pahallığı ve yoksulluk” ve “işsizlik” değişkenlerine göre incelenmiştir. Tabloda ekonomik korkularla ilgili iletileri en fazla oranda CHP, ardından SP, MHP ve en az oranda DP'nin kullandığı belirlenmiştir. Buna göre CHP en fazla oranda sırasıyla “hayat pahallığı ve yoksulluk”, ardından “işsizlik”, SP yakın oranlarda “ekonomik kriz”, “işsizlik”, MHP en fazla oranda sırasıyla “hayat pahallığı ve yoksulluk” ve “işsizlik”, DP ise sadece “işsizlik” ile ilgili iletileri kullanmıştır.

Yolsuzluk ve Rüşvetle İlgili Korkular	AKP		SP		MHP		DP		CHP	
	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)
Ülkede Yolsuzluklar Ciddi Boyutlara Ulaştı.	-	-	-	-	-	-	3	100	6	100
Diğer	4	100	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	4	100	-	-	-	-	3	100	6	100

Tablo 33: Ekonomik korkuların konu içeriği: Yolsuzluk-rüşvet

Analiz kapsamında yolsuzluk ve rüşvetle ilgili korkular “yolsuzluklar ciddi boyutlara ulaştı” değişkenine göre incelenmiştir. Tabloda yolsuzluk ve dokunulmazlıklarla ilgili iletilere en fazla oranda CHP, ardından AKP ve DP'nin kullandığı belirlenmiştir.

2011 Genel Seçimleri

Korku İletilerinin İlişkili Olduğu Konular	AKP		SP		HASP		MHP		CHP		BDP	
	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)
Siyasal	213	99	10	83	12	86	46	56	82	56	13	100
Sosyokültürel	-	-	-	-	-	-	-	-	34	23	-	-
Ekonomik	2	1	2	17	2	14	36	44	30	21	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	215	100	12	10	14	100	82	100	146	100	13	100

Tablo 34: Korku iletilerinin ilişkili olduğu konular

Analiz kapsamında korku iletilerinin ilişkili olduğu konular “siyasal”, “sosyokültürel” ve “ekonomik” değişkenlere göre belirlenmiştir. Tabloya göre siyasal korkuları en fazla oranda sırasıyla AKP, CHP, MHP, HASP, BDP ve SP kullanmıştır. Ekonomik korkuları ise en fazla sırasıyla MHP ve CHP, ardından aynı oranlarda AKP, SP ve HASP, sosyokültürel korkuları ise sadece CHP’nin kullandığı anlaşılmaktadır.

Korku İletilerinin İçeriği	AKP		SP		HASP		MHP		CHP		BDP	
	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)
Pozitif	13	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Negatif	202	95	12	100	12	100	82	100	146	100	13	100
Toplam	215	100	12	100	12	100	82	100	146	100	13	100

Tablo 35: Korku iletilerinin içeriği

Tabloya göre AKP haricinde diğer siyasi partilerin korku iletilerinin negatif içerikli olduğu anlaşılmaktadır.

Siyasal Korkular	AKP		SP		HASP		MHP		CHP		BDP	
	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)	SAY.	OR. (%)
Koalisyon Korkusu	2	1	-	-	-	-	2	4	-	-	-	-
12 Eylül Öncesiyle İlgili Korkular	33	15	-	-	2	14	-	-	2	1	-	-
Diğer İlgili Korkular	29	13	-	-	-	-	2	4	3	2	-	-
Başörtüsü, İmam hatip Liseleri ve Kuran Kurslarıyla İlgili Korkular	15	7	2	16	-	-	-	-	-	-	-	-
ABD, Avrupa, İsrail, Yahudi Politikalarıyla İlgili Korkular	12	5	10	84	-	-	6	11	20	15	-	-
İç ve Dış Düşman Korkusu	24	11	-	-	2	14	5	8	5	4	3	23
Bölücülükle İlgili Korkular	5	2	-	-	5	36	18	32	23	17	-	-
Kürt Sorunu ve PKK Terörüyle İlgili Korkular	87	40	-	-	3	22	21	36	13	10	10	77
YGS’de Yapılan	6	3	-	-	-	-	3	5	24	18	-	-

Usulsüzlüklerle İlgili Korkular												
İnsan Hakları ve Özgürlükleriyle İlgili Korkular	2	1	-	-	2	14	-	-	34	25	-	-
Diğer	4	2	-	-	-	-	-	-	9	8	-	-
Toplam	219	100	12	100	14	100	57	100	133	100	13	100

Tablo 36: Siyasal korkuların konu içerikleri

Analiz kapsamında siyasal korkular “koalisyon”, “12 Eylül öncesiyle ilgili korkular”, “din”, “laiklik, demokrasi ve Cumhuriyet”, “başörtüsü, imam hatipler, Kuran kursları”, “ABD, AB, Avrupa, İsrail, Yahudi politikaları”, “iç ve dış düşman”, “Kürt sorunu ve PKK terör örgütü”, “bölücülük”, “insan hakları, düşünce ve inanç özgürlüğü”, “ ÖSYM ve YDS’de yapılan usulsüzlükler” ile ilgili değişkenlere göre incelenmiştir. 2011 Genel Seçimleri’nde siyasal içerikli korkuları en fazla oranda sırasıyla AKP, CHP, MHP, BDP, HASP ve SP kullanmıştır. Buna göre koalisyon korkusunu eşit oranlarda AKP ve MHP kullanırken, 12 Eylül öncesiyle ilgili korkuları sadece AKP’nin kullandığı anlaşılmaktadır. Dinle ilgili korkuları en fazla oranda AKP, en az oranda MHP’nin başörtüsü, imam hatipler ve Kuran kurslarıyla ilgili korkuları sadece AKP’nin, ABD, Avrupa, İsrail, Yahudi politikalarıyla ilgili korkuları en fazla oranda sırasıyla CHP, SP, ardından eşit oranlarda AKP ve MHP’nin kullandığı görülmektedir. İç ve dış düşmanla ilgili korku iletileri ise en fazla oranda sırasıyla AKP, MHP, CHP, BDP ve HASP, bölücülükle ilgili korkuları en fazla oranda sırasıyla CHP, MHP, HASP ve AKP kullanmıştır. Kürt sorunu ve PKK terörüyle ilgili korkuları içeren iletileri en fazla oranda sırasıyla AKP ve CHP, en az oranlarda ise HASP ve BDP kullanırken, ÖSYM ve YDS’de yapılan usulsüzlüklerle ilgili korku içerikli iletileri ise en fazla oranda sırasıyla CHP, AKP ve MHP’nin kullandığı anlaşılmaktadır.

Koalisyon Korkusu	AKP		SP		MHP		HASP		CHP		BDP	
	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)
Koalisyon Ülkeye Zarar Getirir.	2	100	-	-	2	100	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	2	100	-	-	2	100	-	-	-	-	-	-

Tablo 37: Siyasal korkuların konu içeriği: Koalisyon

Analiz kapsamında koalisyon korkusu “koalisyon ülkeye zarar getirir” değişkenine göre incelenmiştir. Tabloya göre koalisyonun ülkeye zarar getireceği korkusunu içeren iletileri eşit oranlarda AKP ve MHP’nin kullandığı anlaşılmaktadır.

12 Eylül Öncesiyle İlgili Korkular	AKP		SP		MHP		HASP		CHP		BDP	
	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)
Askeri Darbelerin Yarattığı Korkular	9	27	-	-	-	-	2	100	2	100	-	-

12 Eylül Öncesinde Yaşanan Tarihsel Olaylarla İlgili Korkular	24	73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	33	100	-	-	-	-	2	100	2	100	-	-

Tablo 38: Siyasal korkuların konu içeriği: 12 Eylül öncesi

Analiz kapsamında 12 Eylül öncesiyle ilgili korkular “askeri darbeler” ve “12 Eylül öncesinde yaşanan tarihsel olaylar” değişkenlerine göre incelenmiştir. 12 Eylül öncesiyle ilgili korkuların incelendiği tabloya göre AKP’nin en fazla oranda 12 Eylül öncesinde yaşanan tarihsel olaylar, ardından askeri darbelerin yarattığı korkular, HASP ve CHP’nin ise aynı oranlarda askeri darbelerin yarattığı korkularla ilgili iletileri kullandığı anlaşılmaktadır.

Dinle İlgili Korkular	AKP		SP		MHP		HASP		CHP		BDP	
	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)
PKK, Kürtleri İslam Dininden Uzaklaştırıyor.	15	51	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
CHP İktidarı İnançlı İnsanlara Baskı Yaptı.	12	41	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer Partiler Din İstismarı Yapıyor.	2	8	-	-	2	100	-	-	3	100	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	29	100	-	-	2	100	-	-	3	100	-	-

Tablo 39: Siyasal korkuların konu içeriği: Din

Analiz kapsamında dinle ilgili korkular “PKK, Kürtleri İslam dininden uzaklaştırıyor”, “CHP iktidarı inançlı insanlara baskı yapıyor”, “Diğer partiler din istismarı yapıyor” değişkenlerine göre incelenmiştir. Tabloda dinle ilgili korkuları en fazla oranda AKP, en az oranda ise MHP ve CHP kullanmıştır. Buna göre AKP en fazla oranda sırasıyla “PKK, Kürtleri İslam dininden uzaklaştırıyor”, “CHP iktidarı inançlı insanlara baskı yaptı”, en az oranda da “diğer partiler din istismarı yapıyor” içerikli iletileri kullanırken, CHP ve MHP’nin “diğer partiler din istismarı yapıyor” içerikli iletilere yer verdiği anlaşılmaktadır.

Başörtüsü ve İmam hatipler İle İlgili Korkular	AKP		SP		MHP		HASP		CHP		DEHAP	
	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)
İmam hatiplerle İlgili Korkular	13	93	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Başörtüsüyle İlgili Korkular	2	7	2	100	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	15	100	2	100	-	-	-	-	-	-	-	-

Tablo 40: Siyasal korkuların konu içeriği: Başörtüsü, imam hatip liseleri

Analiz kapsamında başörtüsü, imam hatipler ve kuran kurslarıyla ilgili korkular “imam hatip liseleri” ve “başörtüsü” değişkenlerine göre incelenmiştir. Tabloda AKP’nin en fazla

oranda imam hatiplerle ilgili, en az oranda da başörtüsüyle ilgili korku içerikli iletileri kullandığı belirlenmiştir.

ABD, Avrupa, AB, İsrail ve Yahudi Politikalarıyla İlgili Korkular	AKP		SP		MHP		HASP		CHP		BDP	
	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)
ABD Politikalarıyla İlgili Korkular	-	-	5	50	4	67	-	-	5	25	-	-
Yahudi Politikalarıyla İlgili Korkular	3	25	-	-	-	-	-	-	7	35	-	-
İsrail Politikalarıyla İlgili Korkular	7	58	-	-	-	-	-	-	8	40	-	-
AB Politikalarıyla İlgili Korkular	-	-	5	50	2	33	-	-	-	-	-	-
İMF Politikalarıyla İlgili Korkular	2	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	12	100	10	100	6	100	-	-	20	100	-	-

Tablo 41: Siyasal korkuların konu içeriği: ABD, Avrupa, AB, İsrail ve Yahudi politikaları

Analiz kapsamında “ABD”, “Yahudi”, “İsrail”, “AB” ve “İMF” politikalarıyla ilgili korkulara en fazla CHP, ardından AKP, SP, MHP’nin kullandığı belirlenmiştir. Buna göre ABD politikalarıyla ilgili korkulara MHP, CHP ve SP’nin yakın oranlarda, Yahudi politikalarıyla ilgili korkulara en fazla oranda CHP’nin, ardından AKP’nin, İsrail politikalarıyla ilgili korkulara CHP ve AKP’nin yakın oranlarda, AB politikalarıyla ilgili korkulara MHP ve SP’nin eşit oranlarda ve İMF politikalarıyla ilgili korkulara ise az oranda sadece AKP’nin yer verdiği görülmektedir.

İç ve Dış Düşman Korkusu	AKP		SP		MHP		HASP		CHP		BDP	
	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	
Ülke İçindeki Çeteler Siyaseti Tehdit Ediyor.	24	100	-	-	5	100	-	-	5	100	3	100
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	24	100	-	-	5	100	-	-	5	100	3	100

Tablo 42: Siyasal korkuların konu içeriği: İç ve dış düşmanlar

Analiz kapsamında iç ve dış düşman korkusu “ülke içindeki çeteler siyaseti tehdit ediyor”ve “iç ve dış düşmanlar ülkenin güvenliğini tehdit ediyor” değişkenlerine göre incelenmiştir. Tabloda iç ve dış düşman korkularını içeren iletileri en fazla oranda AKP, az oranda ise MHP, CHP, BDP ve HASP’nin kullandığı belirlenmiştir. Buna göre “ülke içindeki çeteler siyaseti tehdit ediyor iletilerini” en fazla oranda AKP, ardından MHP, CHP, BDP ve HASP, “iç ve dış düşmanlar ülkenin güvenliğini tehdit ediyor” iletilerini ise en fazla oranda sırasıyla AKP ve MHP’nin kullandığı anlaşılmaktadır.

Kürt Sorunu ve PKK Terörü Korkusu	AKP		SP		MHP		HASP		CHP		BDP	
	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)
PKK Terörü Ülkeyi Tehdit Ediyor.	24	28	-	-	21	100	3	100	8	62	2	20
PKK, BDP, MHP, CHP İşbirliği Yapıyor.	28	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kürtler Asimilasyona Uğradı.	14	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BDP Halkı Tehdit Ediyor.	21	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	5	38	8	80
Toplam	87	100	-	-	21	100	3	100	13	100	10	100

Tablo 43: Siyasal korkuların konu içeriği: Kürt sorunu ve PKK terörü

Analiz kapsamında Kürt sorunu ve PKK terörü korkusu “PKK terörü ülkeyi tehdit ediyor”, “PKK, BDP, MHP, CHP işbirliği yapıyor”, “Kürtler asimilasyona uğradı” ve “BDP halkı tehdit ediyor” değişkenlerine göre incelenmiştir. Tabloda Kürt sorunu ve PKK terörü korkusuyla ilgili iletileri en fazla oranda AKP kullanmıştır; ardından MHP, CHP, HASP, BDP’nin kullandığı anlaşılmaktadır. Buna göre “PKK terörü ülkeyi tehdit ediyor” iletilerini en fazla oranda sırasıyla eşit oranlarda AKP ve MHP’nin, en az oranda HASP’nin, “PKK, BDP, MHP, CHP” işbirliği yapıyor iletilerini en fazla oranda AKP’nin kullandığı anlaşılmaktadır. Öte yandan AKP’nin en fazla oranda sırasıyla “BDP, Kürt halkını tehdit ediyor”, “Kürtler asimilasyona uğradı” iletilerini kullandığı anlaşılmaktadır.

Bölücülük Korkusu	AKP		SP		MHP		HASP		CHP		BDP	
	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)
Türk-Kürt Ayrımdan Doğan Bölücülük	5	100	-	-	9	50	3	60	6	26	-	-
İnanç Temelinde Bölücülük	-	-	-	-	9	50	2	40	17	74	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	5	100	-	-	18	100	5	100	23	100	-	-

Tablo 44: Siyasal korkuların konu içeriği: Bölücülük

Analiz kapsamında bölücülük korkusu “Türk-Kürt ayrımdan doğan bölücülük” ve “inanç temelli bölücülük” değişkenlerine göre incelenmiştir. Tabloya göre bu korkuyu en fazla oranda sırasıyla CHP, MHP, HASP ve AKP kullanmıştır. Buna göre Türk-Kürt ayrımdan doğan bölücülük korkularına en fazla sırasıyla MHP, ardından CHP, HASP ve AKP’nin, inanç temelinde bölücülükle ilgili iletileri ise en fazla oranda sırasıyla CHP, ardından MHP ve en az oranda HASP’nin kullandığı anlaşılmaktadır.

İnsan Hakları, Düşünce ve İnanç Özgürlüğüyle İlgili Korkular	AKP		SP		MHP		HASP		CHP		BDP	
	SAY.OR.	(%)	SAY.OR.	(%)	SAY.OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY.OR.	(%)
Kişisel Yaşam Alanlarına Müdahaleyle İlgili Korkular	-	-	-	-	-	-	-	-	7	21	-	-
Düşünce Özgürlüğüyle İlgili Korkular	-	-	-	-	-	-	-	-	17	50	-	-
Faili Meçhullerle İlgili Korkular	-	-	-	-	-	-	2	100	7	21	-	-
Diğer	2	100	-	-	-	-	-	-	3	8	-	-
Toplam	2	100	-	-	-	-	2	100	34	100	-	-

Tablo 45: Siyasal korkuların konu içeriği: İnsan hakları, düşünce ve inanç özgürlüğü

Analiz kapsamında insan hakları, düşünce ve inanç özgürlüğüyle ilgili korkular “kişisel yaşam alanlarına müdahale”, “düşünce özgürlüğü”, “faili meçhul cinayetler” ve “işkence” değişkenlerine göre incelenmiştir. Tabloya göre en fazla oranda CHP, en az oranda da AKP ve HASP’nin iletileri görülmektedir. Buna göre CHP en fazla oranda sırasıyla düşünce özgürlüğü, eşit oranda kişisel yaşam alanlarına müdahale ve faili meçhullerle ilgili, ardından işkenceyle ilgili korkulara yer verirken, AKP’nin sadece işkenceyle ilgili, HASP’nin ise faili meçhullerle ilgili korku içerikli iletileri kullandığı anlaşılmaktadır.

Sınavlarda ve İşe Alımlardaki Usulsüzlüklerle İlgili Korkular	AKP		SP		MHP		HAS		CHP		BDP	
	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)	SAY. OR.	(%)
SSK’da Usulsüz Alımlarla İlgili Korkular	2	40	-	-	-	-	-	-	1	4	-	-
YGS’de Usulsüzlüklerle İlgili Korkular	2	40	-	-	3	100	-	-	17	71	-	-
Diğer	1	20	-	-	-	-	-	-	6	25	-	-
Toplam	5	100	-	-	3	100	-	-	24	100	-	-

Tablo 46: Siyasal korkuların konu içeriği: Sınavlarda ve işe alımlarda usulsüzlükler

Analiz kapsamında sınavlardaki ve işe alımlardaki usulsüzlüklerle ilgili korkular “SSK’da usulsüz alımlar”, “YGS’de usulsüzlük” ve “ÖSYM’de usulsüzlükler” değişkenlerine göre incelenmiştir. Tabloya göre, sınavlarda ve işe alımlarda usulsüzlüklerle ilgili korkuları en fazla oranda CHP, az oranlarda ise AKP ve MHP’nin kullandığı görülmektedir. Buna göre SSK’daki usulsüz işe alımlarla ilgili korku iletilerini en fazla oranda AKP, ardından CHP, YGS’deki usulsüzlüklerle ilgili korku iletilerini en fazla oranda CHP, ardından az oranda MHP, ÖSYM’deki usulsüzlüklerle ilgili korkuları en fazla CHP, en az oranda ise AKP’nin kullandığı anlaşılmaktadır.

Sosyo-kültürel Korkular	AKP	SP	MHP	HASP	CHP	BDP
	SAY. OR.	SAY. OR.	SAY. OR.	SAY. OR.	SAY. OR.	SAY. OR.

	(%)		(%)		(%)		(%)		(%)		(%)	
Toplumsal Olaylarda Artış	-	-	-	-	15	100	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	-	-	-	-	15	100	-	-	-	-	-	-

Tablo 47: Sosyo-kültürel korkuların konu içeriği

2011 Genel Seçimleri’nde sosyokültürel korku içerikli iletileri sadece MHP’nin kullandığı görülmektedir.

Toplumsal Olayların Artışıyla İlgili Korkular	AKP		SP		MHP		HASP		CHP		BDP	
	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY.OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	
Toplumsal Kutuplaşmayla ilgili Korkular	-	-	-	-	5	34	-	-	-	-	-	-
Suç oranlarının Artışıyla İlgili Korkular	-	-	-	-	2	13	-	-	-	-	-	-
Kadına Uygulanan Şiddet Artışıyla İlgili Korkular	-	-	-	-	2	13	-	-	-	-	-	-
Göçle İlgili Korkular	-	-	-	-	4	27	-	-	-	-	-	-
Aile Yapısındaki Çözümlerle İlgili Korkular	-	-	-	-	2	13	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	-	-	-	-	15	100	-	-	-	-	-	-

Tablo 48: Siyasal korkuların konu içeriği: Toplumsal olaylarda artış

Analiz kapsamında toplumsal olayların artışıyla ilgili korkular “toplumsal kutuplaşma”, “suç oranlarında artış”, “kadına uygulanan şiddet”, “göçle ilgili korkular” ve “aile yapısındaki çözümlerle ilgili korkular” değişkenlerine göre incelenmiştir. Tabloda sosyokültürel korkularla ilgili iletileri sadece MHP’nin kullandığı anlaşılmaktadır. Buna göre MHP en fazla oranda göçle ilgili korkular, ardından eşit oranlarda toplumsal kutuplaşma, suç oranlarındaki artış, kadına uygulanan şiddetteki artış, göçle ilgili korkular ve aile yapısındaki çözümler ile ilgili korkuları içeren iletileri kullanmıştır.

Ekonomik Korkular	AKP		SP		MHP		HASP		CHP		BDP	
	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	
Enflasyon, Ekonomik Kriz, İşsizlik, Hayat Pahalılığı ve Yoksullukla İlgili Korkular	-	-	4	100	25	69	-	-	11	37	-	-
Yolsuzluk ve Rüşvetle İlgili Korkular	2	100	-	-	11	31	-	-	19	63	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	2	100	4	100	36	100	-	-	30	100	-	-

Tablo 49: Ekonomik korkuların konu içeriği

Analiz kapsamında ekonomik korkular “enflasyon, ekonomik kriz, işsizlik, hayat pahalılığı ve yoksulluk”, “yolsuzluk ve rüşvet” ile ilgili değişkenlere göre incelenmiştir. 2011 Genel Seçimleri’nde ekonomik korkuları en fazla oranda MHP, CHP, SP ve AKP’nin kullandığı belirlenmiştir. Buna göre enflasyon, ekonomik kriz, işsizlik, hayat pahalılığı ve yoksulluk ile ilgili korku iletileri en fazla sırasıyla MHP, CHP ve SP, yolsuzluk ve rüşvetle ilgili korku iletilerini ise en fazla sırasıyla CHP, MHP ve AKP’nin kullandığı görülmektedir.

Pahalılık ve Yoksulluk-İşsizlikle İlgili Korkular	AKP		SP		MHP		HASP		CHP		BDP	
	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)
Hayat Pahalılığı ve Yoksullukla İlgili Korkular	-	-	-	-	10	40	-	-	7	64	-	-
İşsizlikle İlgili Korkular	-	-	4	100	15	60	-	-	4	36	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	-	-	4	100	25	100	-	-	11	100	-	-

Tablo 50: Ekonomik korkuların konu içeriği: Pahalılık-yoksulluk-işsizlik

Analiz kapsamında ekonomik korkular “hayat pahalılığı ve yoksulluk” ve “işsizlik” değişkenlerine göre incelenmiştir. Ekonomik korkuları içeren tabloya göre en fazla oranda MHP, CHP, en az oranda ise SP’nin korku içerikli iletilere yer verdiği anlaşılmaktadır. Buna göre MHP en fazla oranda sırasıyla işsizlik, hayat pahalılığı ve yoksulluk, CHP en fazla oranda sırasıyla hayat pahalılığı ve yoksulluk, ardından işsizlik, SP’nin ise az oranda işsizlikle ilgili korku içerikli iletileri kullandığı belirlenmiştir.

Yolsuzluk-Rüşvet İle İlgili Korkular	AKP		SP		MHP		HASP		CHP		BDP	
	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)	SAY. OR. (%)
Yolsuzluklar Ciddi Boyutlara Ulaştı.	2	100	-	-	11	100	-	-	19	100	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	2	100	-	-	11	100	-	-	19	100	-	-

Tablo 51: Ekonomik korkuların konu içeriği: Yolsuzluk-rüşvet

Analiz kapsamında yolsuzluk ve rüşvetle ilgili korkular “yolsuzluk ciddi boyutlara ulaştı” değişkenine göre incelenmiştir. Yolsuzluk ve rüşvetle ilgili korku içerikli iletileri tabloda en fazla oranda sırasıyla CHP ve MHP, en az oranda ise AKP’nin kullandığı görülmektedir.

Elde Edilen Bulguların Değerlendirilmesi

2002, 2007 ve 2011 Genel Seçimleri’nde gerçekleştirilen miting konuşmalarını içeren haberler Hürriyet, Cumhuriyet, Zaman ve Taraf gazeteleri üzerinden içerik analizi yöntemiyle

incelenmiştir. İnceleme, siyasal parti liderlerinin kampanyalarında ülkenin siyasal, sosyal ve ekonomik sorunlarını içinde barındıran korkuları kullanarak seçmenlerin desteğini almayı hedefledikleri yönündeki varsayımı destekler niteliktedir. Buna göre 2002, 2007 ve 2011 Genel Seçimleri’nde siyasal partilerin Cumhuriyet Rejimi’nin tehdit altında olduğu, 12 Eylül öncesine dayanan korkular, başörtüsü, Kuran kursları ve imam hatipler, ekonomik korkular, çetelerin Türk siyasetini şekillendirmeye çalıştığı iddiasının yanı sıra, iç ve dış düşman korkusu, ABD, Avrupa, İsrail ve Yahudi politikalarından kaynaklanan korkular, bölücülük korkusu, PKK terörü ve Kürt sorunuyla ilgili korkular, YGS’de usulsüzlükler ve insan hakları ve özgürlüklerin yitirilmesiyle ilgili korkuların geldiği yönündeki hipotezin doğruluğu büyük ölçüde desteklenmiştir.

Araştırmada 2002 Genel Seçimi ile elde edilen bulgular ANAP’ın en fazla oranda laik demokratik Cumhuriyet’in tehdit altında olduğu iletilerini kullandığını, CHP ve DSP’nin de benzer iletileri vurguladığını ortaya koymuştur. ANAP’ın korku iletilerinin içeriğini AKP’nin ülkeyi siyasal İslam ile yönetilen İran’a çevireceği, 28 Şubat’ın yeniden yaşanmasına neden olabilecek bir tehdit olarak ülkedeki demokrasi sürecini tıkayacağı yönündedir. CHP ve DSP de iletilerinde AKP’yi rejim için potansiyel tehlike olarak aktarırken, rejimin güvenliği için seçimlerden iktidar partisi olarak çıkmalarının önemine işaret etmiştir. DYP’nin AKP ile ilgili korku iletilerini ise rejim üzerinden duyulan endişeler değil, yeni bir parti olması ve Erdoğan’ın okuduğu şiir nedeniyle hapis cezası alması nedeniyle partinin geleceğinin belirsizliğine dayandırıldığı anlaşılmaktadır. Araştırma sırasında AKP ve DEHAP’ın ise ülkede demokrasinin engellendiği yönünde korku iletilerini kullanarak seçmen kitlesinin desteğini almaya çalıştığı anlaşılmaktadır. 2002 Genel Seçimi’nde AKP’nin CHP’yi yıpratmak için 12 Eylül öncesine dayanan korkuları kullandığı belirlenmiştir. Buna göre Erdoğan, 12 Eylül öncesinde halkın çektiği ekonomik sıkıntıların baş sorumlusu olarak CHP’yi göstermiş ve CHP’nin iktidar olması durumunda halka benzer sıkıntıları yeniden yaşatacağını ileri sürmüştür. Bu sayede seçmen kitlesinde toplumun kolektif bilinçaltında yaşayan korkuları harekete geçirerek, CHP’yi neden seçmemeleri gerektiğinin altını çizmiştir. 2002 Genel Seçimleri’nde DYP ve ANAP da AKP ile benzer bir strateji izlemiştir. Nitekim DYP ve ANAP, dindar ve muhafazakâr kesimin desteğini alabilmek için CHP’nin tek parti iktidarı döneminde inançlı insanlara baskı yapıldığı iddialarını içeren geçmişe dayalı korkuları ön plana çıkarmıştır. Buna göre Yılmaz ve Çiller’in miting konuşmaları Baykal’ın 1950 öncesinde olduğu gibi ezanın yeniden Türkçe okunmasını istediği iddialarını içerirken, bir yandan da CHP’nin inançlarla uğraşan yasakçı bir parti olduğu nitelendirmesini yaptıkları söylenebilir.

SP, AKP ve DYP'nin 2002 Genel Seçimleri'nde dindar kesimin desteğini almak için türban, imam hatipler ve Kuran kurslarıyla ilgili korkuları dile getirdikleri anlaşılmaktadır. Tabloda türban ve sekiz yıllık eğitimle ilgili korkuların en fazla sırasıyla AKP, ardından SP ve DYP tarafından kullanıldığı anlaşılmaktadır. Buna göre Erdoğan "Türban sorununu çözmek namus borcumuzdur." diyerek kendi iktidarları döneminde başörtüsü sorununa çözüm üretecekleri vaadinde bulunurken, Çiller başörtüsü yasağına dikkat çekerek "Keşke yasaksız bir ülke olabilseydik, bu yasaklar Erdoğan'a yaradı." sözleri ile ülkede yasakların doğurduğu korkuların AKP'nin oluşumuna zemin hazırladığını ifade etmiştir. 2002 Genel Seçimi'nde CHP'nin siyasi korkulardan çok ekonomik korkuları kullandığı anlaşılmaktadır. CHP'nin miting konuşmalarında yüzde 74 oranında ekonomik korkuları, yüzde 26 oranında ise siyasal korkuları içeren iletileri kullandığı anlaşılmaktadır. Elde edilen verilerin yer aldığı tabloya göre CHP en fazla oranda sırasıyla enflasyon, borç, zam, hayat pahalılığı, işsizlik, yoksulluk, ardından yolsuzluk ve rüşvetin yarattığı korkulara dayalı iletileri kullanırken, iktidar olması durumunda bu sorunlara çözüm üreteceği vaadinde bulunmaktadır.

Araştırmada AKP'nin CHP'yi yıpratma stratejisi doğrultusunda 2002 Genel Seçimleri'nde olduğu gibi 2007 Genel Seçimi'nde de 12 Eylül öncesindeki CHP iktidarları döneminde yaşanan olumsuzluklara dayalı korkuları ön plana çıkardığı görülmektedir. Nitekim 2002 Genel Seçimleri'ne bakıldığında Erdoğan'ın miting konuşmalarında 1978'de yaşanan akaryakıt kuyruklarının sorumlusu olarak dönemin enerji bakanı Baykal'ı sorumlu tutarken, 2007 Genel Seçimleri'nden daha eski yıllara giderek 1946 yılına ait mazot ve ekmek karnelerinin üzerinde CHP yazan belgeleri miting konuşmalarında seçmenlerle paylaşmıştır. Diğer yandan araştırma sonrasında ulaşılan bulgulardan biri de, AKP'nin zaman zaman 12 Eylül öncesi anarşi ve terör ortamında yaşananlardan sadece CHP'yi değil MHP'yi de sorumlu tutan korku iletilerini kullandığı yönündedir. 2007 Genel Seçimi'nde CHP, MHP, AKP ve DP miting konuşmalarında birbirlerine karşı bölücülük iddialarına dayanan korku iletilerini kullanmışlardır. Analiz sonrasında elde edilen bulgular, bölücülük korkusuyla ilgili en fazla oranda MHP'nin, ardından DP, CHP ve AKP'nin korku iletilerini kullandığını göstermektedir. Buna göre MHP, CHP ve DP Türk-Kürt ayrımına dayanan etnik kimlik siyaseti nedeniyle AKP'nin ülkeyi bölme çabasında olduğunu ileri sürerken, AKP ise CHP'nin izlediği yanlış politikalar nedeniyle ülkeyi ayrımcılığa sürüklediğine ve kin ve nefret tohumları ektiğine işaret etmiştir. Elde edilen bulgular DP'nin hem AKP'yi hem de CHP'yi bölücülük yapmakla suçladığını ortaya koymaktadır. DP, PKK terörü ve Kürt sorunu kapsamında AKP'nin etnik kimlik siyaseti yaparak ülkeyi bölmeye çalıştığını belirtirken, diğer yandan AKP ve CHP'nin rejim üzerinden yapılan tartışmalar ile toplumu kutuplaşmaya sürüklediğini vurgulamıştır.

2007 Genel Seçimleri’nde iktidar partisi AKP’nin Kürt sorunu ve PKK terör örgütüyle ilgili korku iletilerinin içeriğinde, bağımsız Kürt milletvekili adaylarının TBMM’e girmesinin ülke için sakınca doğuracağı yönünde iletiler kullandığı anlaşılmaktadır. Nitekim Erdoğan, miting konuşmalarında bağımsız Kürt milletvekillerinin parlamentoya girmeleri durumunda MHP milletvekilleri ile büyük çatışmalar yaşanacağını belirtirken, bu durumun parlamentonun işleyişini bozacağını ileri sürmüştür. Analiz sırasında PKK terör örgütünün ülkenin güvenliğini tehdit ettiği yönündeki iletileri en fazla oranda muhalefet partisi CHP, ardından MHP’nin kullandığı bulgusuna ulaşılmıştır. Buna göre Baykal’ın korku iletilerinin genel içeriğini AKP Hükümeti’nin PKK terör örgütünün başı Abdullah Öcalan’ı tahliye etmeye hazırlandığı iddialarının, Bahçeli’nin iletilerinin içeriğini ise Öcalan’ın asılması yönündeki tartışmaların yanı sıra, terörün önündeki en büyük engelin aslında Erdoğan olduğu yönündeki iletilerinin oluşturduğu belirlenmiştir.

Elde edilen bulgular 2002 ve 2007 Genel Seçimleri’ne katılan siyasi liderlerin miting konuşmalarında kullandıkları ekonomik korkuları en fazla oranda enflasyon, zam, ekonomik kriz, işsizlik, yoksulluk, hayat pahalılığı ve yolsuzluk korku iletileri üzerinden şekillendirdiğini ortaya koymaktadır. Buna göre 2002 Genel Seçimleri’nde ekonomik korkularla ilgili iletileri en fazla oranda sırasıyla CHP, DYP ve ANAP ardından aynı oranda SP, MHP ve BBP’nin kullandıkları anlaşılmaktadır. 2007 Genel Seçimleri’nde ise ekonomik korkuları içeren iletileri en fazla oranda sırasıyla CHP, ardından yakın oranlarda SP, AKP, MHP ve DP’nin kullandığı belirlenmiştir. Araştırmada 2002 Genel Seçimi’nde sosyo-kültürel korkularla ilgili iletilere rastlanmazken, 2007 Genel Seçimleri’nde ise, Türk toplumunun ahlak yapısının bozulmasıyla ilgili sosyo-kültürel korkuların en fazla oranda sırasıyla CHP, AKP ve DP tarafından kullanıldığı anlaşılmaktadır. Öte yandan elde edilen bulgular, siyasal aktörlerin seçim kampanyaları doğrultusunda kullandıkları korku iletilerinin yüksek oranda negatif içeriğe sahip olduklarını ortaya koymaktadır.

2011 Genel Seçimleri’nde iç ve dış düşman korkularını içeren iletileri en fazla oranda sırasıyla AKP, MHP, CHP ve BDP’nin kullandığı görülür. Nitekim AKP, CHP ve MHP iletilerinde dış güçlerin uzantısı olan çetelerin kaset skandallarıyla Türk siyasetini şekillendirdiği iddiasına dayanan iç ve dış düşman korkularını vurgulamıştır. Buna göre Erdoğan’ın korku iletileri, kaset skandalıyla CHP’yi yeniden yapılandıran güçlerin, bu kez aynı oyunu MHP içinde de oynayacağı ve Türkiye’de temiz siyasete ihtiyaç duyulduğu yönündedir. Kılıçdaroğlu ise miting konuşmalarında çetelerle işbirliği içinde olduğunu iddia eden Erdoğan’a “Nerede bu Ergenekon? Gidip üye olacağım” diye cevap verirken, kaset skandallarıyla ilgili olarak “bütün kasetleri önce kendisi izliyor sonra da bir kısmını açıklıyor”

diyerek kaset skandallarının arkasında AKP'nin olduğuna işaret etmiştir. Öte yandan AKP'nin miting konuşmalarında CHP'yi Ergenekon kapsamında bir çete olarak nitelendirmesi ve rakip partilerin (CHP, MHP, BDP) ulusal ve uluslararası çeteler tarafından yönlendirildiği iddialarını içeren korku iletileri araştırmada ulaşılan diğer bulgular arasında yer alır.

2011 Genel Seçimleri'nde AKP'nin, BDP ve PKK'nın Doğu ve Güneydoğu Anadolu halkı üzerinde tehdit ve şantaj ile korku üreterek kendilerine oy verilmesinin engellenmeye çalıştığı yönünde iletileri kullandığı anlaşılmaktadır. Diğer yandan AKP, PKK'dan aldığı güçle halkı korkutarak, tehdit ederek oy aldığını iddia ettiği BDP'yi terörün gölgesinde siyaset yapmakla suçlarken, birliği ve beraberliği bozmak isteyenlerin Kürtleri İslam dininden uzaklaştırmak istediğini ileri sürmüştür. Analiz sırasında MHP'nin AKP Hükümeti'nin yanlış politikaları nedeniyle anarşi ve terörün sokakları yönettiğini vurguladığı, CHP'nin ise ülkeyi tehdit eden PKK terörünün Kürt vatandaşlara üniter yapıyı koruyarak, eşit yurttaşlık temelinde hak ve özgürlüklerin tanınmasıyla çözümleneceği vaadinde bulunduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Öte yandan AKP'nin korku iletilerinde BDP'nin arkasında PKK terör örgütünün olduğunu sık sık vurgulaması ve BDP, CHP, MHP'nin seçimlerde AKP'ye karşı ittifak yaptıklarına işaret etmesi, ulaşılan diğer bulgular arasındadır.

2002 ve 2007 Genel Seçimleri'nde miting konuşmalarında İsrail ve Yahudi politikalarına ilişkin korku iletilerine rastlanmayan AKP'nin, 2011 Genel Seçimleri'nde bu konuya ilişkin korku içerikli iletileri kullandığı anlaşılmaktadır. Buna göre Erdoğan'ın kullandığı korku iletilerinin genel içeriğini 'Mavi Marmara Olayı' paralelinde İsrail Hükümeti'nin haksız politikaları oluştururken, CHP'nin ise Mavi Marmara Olayı'na ilişkin AKP Hükümeti'nin sorumluluğuna işaret eden korku iletilerini kullandığı anlaşılmaktadır. CHP'nin 2011 Genel Seçimi'nde insan hakları ve özgürlüklerin yanı sıra, YGS sınavındaki usulsüzlükler ve ekonomideki yolsuzluklarla ilgili korkuları ön plana çıkardığı yönündeki hipotezin doğruluğu desteklenmiştir. Buna göre 2011 Genel Seçimi'nde insan hakları ve özgürlüklerle ilgili korku iletilerinin incelendiği tabloda, CHP'nin, en fazla sırasıyla düşünce özgürlüğü, ardından kişisel yaşam alanlarına müdahale, faili meçhul cinayetler ve işkenceyle ilgili korku iletilerini kullandığı görülüyor. Kılıçdaroğlu'nun kişisel yaşam alanlarına müdahale ile ilgili korku iletilerinde telefonların dinlenmediği, herkesin özgürce düşüncelerini dile getirdiği bir Türkiye'yi kuracakları vaadinde bulunduğu belirlenmiştir. Miting konuşmalarında ülkenin korku toplumu haline geldiğini vurgulayan Kılıçdaroğlu, AKP Hükümeti'nin faili meçhul cinayetler ve işkenceyi bitirdikleri yönündeki beyanlarını doğru bulmazken, 7 yılda 110 faili meçhul cinayet işlendiğinin altını çizmiştir.

2011 Genel Seçimleri'nde YGS ve ÖSS sınavlarında usulsüzlük yapıldığına ilişkin korku iletilerinin kullanıldığı anlaşılmaktadır. Buna göre Kılıçdaroğlu yapılan usulsüzlüklerle ilgili olarak 1 milyon 700 bin çocuğun umuduyla oynandığını ifade ederken, AKP'li bir bakanın yakınının üniversiteye yerleştirilmesi için ÖSYM Başkanlığı'na elektronik posta gönderdiği iddiasını ortaya atmıştır. Erdoğan ise bu iddialar karşısında Kılıçdaroğlu'nun SSK Genel Müdürü olduğu dönemde kendi yakınlarını çeşitli pozisyonlara usulsüz yoldan atadığı yönündeki iddiasını kamuoyuyla paylaşmıştır. Diğer yandan, araştırmanın bulgularından biri de CHP'nin 2011 Genel Seçimleri'ndeki ekonomik korku iletilerinin çoğunun rüşvet ve yolsuzluk iddialarını içerdiği yönündedir. Nitekim bu döneme ait ekonomik korkuları içeren tablolara bakıldığında CHP'nin ekonomik korkuları en fazla yolsuzluk üzerinden yansıttığı anlaşılmaktadır.

Sonuç

Siyasi liderler kısa vadede iktidar olmak ya da var olan iktidarlarını koruyabilmek için korku dilini kullanırken aslında tehlikeli bir silahı ellerinde taşıdıklarını düşünmezler. Çünkü korku insanları aklın ve mantığın devre dışı kaldığı bireysellikten uzak, sürü psikolojisine sahip bir kitle toplumunu oluşturma tehlikesini içinde taşır. Çoğu zaman kin ve nefreti körükleyen korkular, kolektif öfkenin yanı sıra toplumsal ayrışmaları ve çatışmaları da beraberinde getirir. Öte yandan, belirli güç odaklarının kendi amaçlarına ulaşmak için korkuyu yoğun şekilde kullanması, onarılması güç toplumsal yaraların yanı sıra yeni korkuların oluşumuna da zemin hazırlar. Bu durumda korkunun etkisiyle uygulamaya dökülen her olumsuz yaklaşım ya da eylemin yeni korkuları ve yeni düşmanları doğuracağı değerlendirilebilir. Bu açıdan yaklaşıldığında toplumsal birlik ve dayanışma yerine düşmanlığın, kinin, nefretin ve öfkenin egemen olduğu toplumlardaki çözümler, hem içten hem de dıştan gelebilecek tehlikeler için uygun koşullar oluşturma riskini içinde barındırır.

Korkunun siyasette etkin bir şekilde kullanılması karşısında yapılması gerekenler neler olabilir? Öncelikle bireylerin ve toplumların bilinçaltına bastırdıkları bireysel ya da kolektif korkularıyla yüzleşerek, hakikati idrak etme bilinç düzeyine ulaşmaları gerekmektedir. Bu bilinç düzeyi insanların başlarına gelen felaketleri şanssızlık ya da kadersizlik olarak nitelendirmelerinin ötesinde toplumsal ve siyasal boyutlar açısından irdelenmelerinin yolunu açacaktır. Bu sayede insanlar kendilerine hatırlatılan ya da dayatılan korkularla aslında neyin hedeflendiğinin analizini yapabilecek ve bunun sonucunda sürü psikolojisine sahip kitlelerin gönüllü üyeleri olmak yerine, Mills'in ifadesiyle aklın ve mantığın ön planda olduğu bilinçli bir toplumun inşasını gerçekleştirebileceklerdir.

Kaynakça

- Alver, F. (2003) Basında Yabancı Tasarımı ve Yabancı Düşmalığı, İstanbul: Der Yayınları.
- Bektaş, A. (2000). Kamuoyu, İletişim ve Demokrasi. İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Bektaş, A. (2002). Siyasal Propaganda. İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Chomsky, N. (1993). Medya Denetimi (Çev. Şen Süer). İstanbul: Tüm Zamanlar Yayıncılık.
- Chomsky, N. (1999). Medya Gerçeği (2. Basım) (Çev. Abdullah Yılmaz). İstanbul: Tüm Zamanlar Yayıncılık.
- Erdoğan, İ., Korkmaz, A. (1990). İletişim ve Toplum. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Erdoğan, İ., Korkmaz, A. (2010). Öteki Kuram. Ankara: Pozitif Matbaacılık.
- Fossum, L. (1999). Endişeyi Yenmek (Çev. Murat Sağlam). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Köknel, Ö. (1995). Korkular, Takıntılar, Saplantılar. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Kristeva, J. (2004). Korkunun Güçleri (Çev. Nilgün Tural). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Krisnamurti, J. (2009). Korku Üzerine (5. Basım) (Çev. Anita Tatlıer). İstanbul: Ayna Yayınları.
- Mannoni, P. (1992). Korku (2.Basım) (Çev. Işın Gürbüz). İstanbul: İletişim Yayınları.
- McQuail, D., Windhal S. (1996) İletişim Modelleri (2. Basım) (Haz. Banu Dağtaş, Uğur Demiray). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Magret, E. (2011). Medya ve İletişim Sosyolojisi (Çev. Halime Yücel). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Özkök, E. (1985). Kitlelerin Çözülüşü. Ankara: Tan Yayınları.
- Mills C., W. (1974). İktidar Seçkinleri (Çev. Ünsal Oskay). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Şenol, S. (2006). Korkular. İstanbul: Marpa Yayınları.
- Özkök, E. (1985). Kitlelerin Çözülüşü. Ankara: Tan Yayınları.

Makaleler

- Witte K., Putting the Fear Back Into Fear Appeals: The Extended Parallel Process Model, Communication Monographs, 59 (4), ss.329-349.
- Massimo, R., Muschert Gienn, W. (2011). The Political Use Of Fear and News Reporting in Italy; The Case of Berlusconi's. Journal Of Communication Research. 2 (1), ss.67-81.

Gazeteler

- Hürriyet Gazetesi, 26 Eylül-26 Ekim 2002, 15 Haziran-15 Temmuz 2002.
- Zaman Gazetesi, 26 Eylül-26 Ekim 2002, 15 Haziran-15 Temmuz 2002.
- Cumhuriyet Gazetesi, 26 Eylül-26 Ekim 2002, 15 Haziran-15 Temmuz 2002.